

Uredništvo: uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 20-61-22-62. Mesečna naročnina 20 litr, za inostranstvo 40 litr. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.254 za inostr. Izključno sodelovanje za oglase in italije in inostranstvo: UPI S. A. Milano. Eksploziv na vrata.

SLOVENEK

JULIJ - 1944

28
PETEK

Neue ergebnislose Feindangriffe in der Normandie

Feindliche Durchbruchversuche südlich Florenz abermals erfolglos
Zahlreiche Sowjetangriffe an der Ostfront zerschlagen — Lublin und Narwa geräumt — Stadtkern von Lemberg weiterhin gehalten

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 27. Juli. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Südlich Caen wurden unsere gestern zurückgewonnenen Stellungen gestärkt und gegen erneute örtliche Angriffe gehalten. Panzerbereitstellungen südlich Caen wurden durch zusammengefasstes Artilleriefeuer zerschlagen.

Im Raum westlich Caumont erzielte der Feind wenige örtliche Einbrüche, die nach Abschuss von 45 Panzern abgeriegelt wurden.

Amerikanische Verbände setzten im Raum westlich St. Lo mit starken Kräften ihre Angriffe fort. Einer feindlichen Angriffsgruppe von 20 Panzern mit aufgesessener Infanterie gelang es, bis in den Raum Canisy vorzustoßen. 5 Panzer wurden davon abgeschossen. Heftige Kämpfe halten hier und im Raum Marigny an.

Nördlich Periers behaupteten unsere Truppen ihre Stellungen gegen alle feindlichen Angriffe.

Wirksame Angriffe unserer Kampflieger richteten sich bei Nacht gegen feindliche Bereitstellungen im Raum Caen und Schiffsziele nordöstlich Cherbourg.

Der Feind verlor 11 Flugzeuge in Lüttich.

Im iranzösischen Raum wurden 40 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

In Italien blieb dem Gegner im Raum südlich Florenz auch gestern trotz aller Anstrengungen, unsere Front zu durchstoßen, jeder Erfolg versagt. Unter Einsatz starker Infanterie- und Panzerverbände rannte der Feind immer wieder, von Artillerie und schweren Luftangriffen unterstützt, gegen unsere Stellungen an, blieb jedoch unter hohen Verlusten liegen. Ein örtlicher Einbruch, den der Feind erst nach schwersten Kämpfen südwestlich Figline erzielen konnte, wurde abgeriegelt.

An der Ostfront wurden im Abschnitt Stanislaw-Lemberg zahlreiche Angriffe der Sowjets verlustreich abgewiesen. Der Stadtkern von Lemberg wird weiterhin von unseren Grenadiereen gegen alle bolschewistischen Angriffe gehalten.

Novi brezuspešni sovražni napadi v Normandiji

Sovražni prebijalni poskusi juž. od Firenc ponovno brezuspešni — Številni sovjet. napadi na vzhodnem bojišču razbiti — Lublin in Narva izpraznjena
Mestno središče Lvova še nadalje v nemških rokah

Führerjev glavni stan, 27. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo oborožene sile javlja:

Južno od Caena so bili včeraj nazaj pridobljeni položaji ojačeni in obdržali smo jih proti obnovljenim krajevnim napadom. Vzhodno od Caena smo razbili z osredotočenim topniškim ognjem oklepniške pripravljale položaje.

Na področju zahodno od Caumonta je dosegel sovražnik malo krajevnih vdorov, ki so bili po uničenju 45 oklepnikov zapahneni.

Ameriški oddelki so nadaljevali z napadi močnejših sil na področju zahodno od St. Lo-ja. Neki sovražni napadalni skupini v jakosti 20 oklepnikov s pihoto na oklepniki je uspelo, da je sunila do področja pri Canisyju. Pet oklepnikov izmed teh je bilo uničenih. Tukaj trajajo ogorčeni boji in na področju pri Marignyju.

Severno od Periersa so obdržale naše čete svoje položaje proti vsem sovražnim napadom.

Uspešni napadi naših bojnih letalcev so se usmerili ponovi proti sovražnim pripravljalnimi položajem na področju Caena in proti ladijskim ciljem severovzhodno od Cherbourga.

Sovražnik je izgubil v zračnih bitkah 11 letal.

Na francoskem področju je bilo v boju ubitih 40 teroristov.

Maščevalni ogenj na London še traja.

V Italiji je izostal sovražniku vsak uspeh na področju južno od Firenc tudi včeraj vključ vsem naprom, da bi prebrali naše bojišče. S posegom močnih oddelkov letalstva in oklepnikov je naskočil sovražnik, ki sta ga podpirala topništvo in težki zračni napadi naše položaje, pa je vendar bil zaustavljen pod zelo visokimi izgubami. Nek krajevni vdor, ki ga je sovražnik mogel doseči južnozahodno od Figlina po najtežjih bojih, je bil zapahnen.

Na vzhodnem bojišču so bili na odseku Stanislaw — Lvov z izgubami odbiti številni sovjetški napadi. Mestno-središče Lvova vrže še nadalje naši grenadirji proti vsem boljševiskim napadom.

Na področju pri Jaroslavu in Lublinu traja še nadalje močan sovražni pritisk. Mesto Lublin smo izubili na ogorčenih bojih.

Im Raum von Jaroslau und Lublin hält der starke feindliche Druck an. Die Stadt Lublin ging nach erbitterten Kämpfen verloren.

Beiderseits von Brest-Litowsk, bei Bialystok und östlich Kauen wurden alle Durchbruchversuche der Bolschewisten zerschlagen. Örtliche Einbrüche abgeriegelt. Bei Ponewisch sind Kämpfe mit feindlichen Aufklärungs- und Panzerspitzen im Gange.

Zwischen Düenburg und dem Finnischen Meerbusen brachen auch gestern wieder zahlreiche Angriffe der Sowjets blutig zusammen. Die in einem vorspringenden Frontbogen gelegene Stadt Narwa wurde nach Durchführung der seit langer Zeit vorbereiteten Zerstörung aller kriegswichtigen Anlagen befehlsgemäss geräumt.

Angriffe des Feindes gegen unsere verkürzten, wenige Kilometer westlich verlaufenden neuen Stellungen blieben erfolglos.

Bei den schweren Kämpfen im Raum von Ludsen zeichnete sich das Fusilierbataillon 32 unter Rittmeister von Heydebreck durch besondere Standhaftigkeit aus. Der tapfere Kommandeur fand in vorderster Linie den Heldentod.

In der Zeit vom 24. Juni bis 21. Juli wurden im Nordabschnitt der Ostfront durch Truppen des Heeres und der Waffen-SS sowie durch fliegende Verbände und Flakartillerie der Luftwaffe 924 sowjetische Panzer vernichtet.

Starke Schlachtfliegerverbände griffen in den Schwerpunktabsechnitten wirksam in die Erdkämpfe ein und zersprengten feindliche Kolonnen. Hierbei wurden 35 feindliche Panzer und über 400 Fahrzeuge zerstört.

In der Nacht führten schwere Kampf-Flugzeuge Angriffe gegen feindliche Bereitstellungen im Raum von Lublin.

Nordamerikanische Bomber griffen in Rumänien an. Durch Luftverteidigungskräfte wurden 42 feindliche Flugzeuge, darunter 35 viermotorige Bomber, vernichtet. Rumänische Jagdflieger schossen im Kampf mit einem nordamerikanischen Jagdverband neun feindliche Jäger ab.

In der Nacht warfen feindliche Flugzeuge Bomben im Raum von Hamburg und auf die Stadt Tilsit. Sechs Flugzeuge wurden zum Absturz gebracht.

Na obeh straneh Brest-Litovska, pri Bialystoku in vzhodno od Kovna so bili razbiti vsi boljševiski prebijalni poskusi, krajevni vdori pa zapahneni. Pri Ponewiču so v teku boji s sovražnimi ogetdniki in oklepnimi ostmi.

Med Dvinskem in Finskim zvaljem so se v krvi zlomili tudi včeraj številni sovjetški napadi. V naprej štrlečem bojnem loku ležeče mesto Narva smo izpraznili po izvedbi že dalje časa pripravljenih razdejanih vojni važnih naprav.

Sovražni napadi proti našim skrajšanim, nekoliko kilometrov bolj zahodno potekajočim novim položajem so ostali brezuspešni.

V težkih bojih na področju pri Ludsenu se je izkazal s posebno vztrajnostjo 32. fuzilirski bataljon pod stotnikom von Heydebrechom. Hrabri poveljnik je padel junaške smrti v prvi bojni črti.

V času od 24. junija do 24. julija so uničile čete vojske in orožja SS, kakor tudi letiči oddelki in protiletalsko topništvo letalstva na severnem odseku vzhodnega bojišča 924 sovjetških oklepnikov.

Močni odelki borbenih letalcev so uspešno posegli v težišnih odsekih v boje na zemlji in razbili sovražne kolone. Pri tem je bilo uničenih 35 sovražnih oklepnikov in preko 400 vozil.

V noči so izvedla težka bojna letala napade proti sovražnim pripravljalnimi položajem na področju pri Lublinu.

Severnoameriški bombniki so napadli kraje v jugovzhodni Nemčiji in Romuniji. Letalske obrambne sile so uničile 42 sovražnih letal, od teh 35 štirimotornih bombnikov. Romunski lovci so sestrelili v borbi z nekim oddelkom severnoameriških lovcev 9 sovražnih lovcev.

V noči so odvrgla sovražna letala bombe na področje Hamburga in na mesto Tilsit. Šest letal je bilo sestreljenih.

Bukarešta, 27. julija. Splošno mišljenje v Romuniji o osnovanju moskovskega poljskega odbora prinaša najjasnejše dnevnik »Curentul«. Bukareški časopisi kažejo na angleški molk napram moskovski samolastnosti ter to označuje za značilno. Sovjetska zveza prezračuje sedaj krinko, tako navaja dalje.

Dr. Göbbels je govoril nemškemu narodu

Poročilo o dogodkih 20. julija - Vsa ozadja zarote so odkrita - Führer in njegovo delo sta pod vodstvom Previdnosti - Zaključki iz dogodkov 20. julija

Berlin 27. 7. Minister dr. Goebbels je podal v sredo zvečer v radijskem nagovoru nemškemu narodu poročilo o dogodkih 20. julija in o zaključkih, ki so tem dogodkom sledili.

»Mislim sem,« tako je izjavil pri tem med drugim, »da bom moral še nekaj dni čakati, da bodo odkrita tudi zadnja ozadja teh sramote polnih dogodkov. Sedaj pa je vse odkrito. Ničesar ni, kar bi se moralo zamočati ali olepšati. Dogodki so tako jasni in razumljivi, da lahko spregovore sami o sebi. To bom storil v treznem in neolepšanem poročilu o stanju. Nemški narod ima vso podlago, da črpa iz tega ojačano gotovost bodoče zmage našega pravičnega, pod božjim varstvom stoječega boja in tudi naši sovražniki se bodo kaj malo vdali nadi, da jim je ta nesramen in zahrbtni napad, ki je bil izveden proti Führerju in njegovi državi, prinesel tudi najmanjšo korist.

Ko sem bil popoldne preteklega četrtega v telefonskem pogovoru iz Führerjevega glavnega stana obvoščem o sramote polnem zločinu, ki je bil naprejen malo prej proti Führerju in njegovim najožjim vojaškim sodelavcem, mi je bilo pri duši ravno tako, kakor je bilo vsem Nemcem, ko je nekaj ur pozneje radio podal isto poročilo. Kratak trenutek sem imel občutek, ko da se mi majo tla pod nogami. Videl sem v duhu apokaliptične slike zgodovinske možnosti, ki bi nastala, če bi ta nesramen, strahopeten napad uspel, in ki bi zadel nemški narod, da celo Evropo. Nato pa je napolnila moje srce pobozna, zbrana hvaležnost. Jaz sem že mnogokrat, toda nikoli tako jasno in razločno kakor tokrat doživel, da sta Führer in njegovo delo pod varstvom Previdnosti, ki ne trpi nobene nesramnosti in podlosti, ki bi ga zadržala in da nam kaže pot božja usoda, ki vlada nad vsem človeškim dejanjem, ki pravi, da mora biti to delo dopolnjeno, četudi naletiš še na tako velike težave, da mora biti dopolnjeno, da je lahko dopolnjeno in da bo dopolnjeno.

Dva moja kolega ministra sta bila ravno pri meni v razgovoru, ko sem dobil poročilo iz Führerjevega glavnega stana. Ta zahrbtni napad je mogel izvesti le zloben in zavrežen človek in takoj sem vedel, v katerih krogih ga je treba iskati. Popoldne ob štirih je prišla za njim stoječa majhna zarotniška klika, kakor smo pričakovali, plesti svoje mreže. Atentator, neki grof Stauffenberg, je dospel medtem v Berlin z letalom ter prinesel zlagano poročilo, da je Führer podlegel pri atentatu in da je sedaj prosta pot tem zločinskih častihlepnežem. Ti so naredili ta atentat, da bi oprostili nemško vojsko pri-sege ter bi jo pritegnili na svojo stran, kakor so mislili v svoji zaslepljeni blaznosti in bi jo uporabili v svoje zločinske namene. Pod pretvezo, da morajo ščititi politično vodstvo Nemčije, so dali berlinskemu stražnemu bataljonu povelje, da obkroži vladni okraj, s čimer je bila tudi njihova delavnost, ki bi kakor koli mogla odločevati, pri kraju. Malo časa so bili v posesti obveščevalnega aparata v Bendlerstrasse. Pozabili pa so, da sestavljajo berlinski stražni bataljon, kakor tudi nemško vojsko, fanatični nacionalni socialisti in da je njegov poveljnik major Remer, ki si je pridobil pri zadržanju te državi sovražne delavnosti veliko zaslugo, takoj prišel k meni ter zahteval navodil od mene.

Mladi major prejema Führerjeva navodila

Majorja Remerja so zvezali takoj po telefonu s Führerjem in Führer sam mu je dal jasna in razumljiva povelja o nadaljnjih ukrepih. Ta telefonski pogovor spada k najrazburnejšim spominom v mojem življenju. Mlad častnik nemške vojske, ki se je izkazal na bojišču in bil odlikovan s hrastovimi listi k viteškemu križu, je počaščen, da sprejema iz ust svojega Führerja in vrhovnega poveljnika direktna navodila, in sicer v uri, ko je potrebno hladnokrvno in bliskovito ravnanje. Povelja se glase, da je treba izdajalsko tolpo takoj zatreti in zločince prijeti. V nekaj minutah je stražni bataljon odtegnjen od svojih mest v vladnem okraju in zbran v mojem vrtu. Na prošnjo majorja Remerja sem govoril zbranim možem, jim razložil jasno dejansko stanje ter pri tem doživel izbruh srda in ogorčenja, kakor ga doslej še nisem nikoli spoznal. Takoj po končanem govoru so zagrabili častniki in vojski svoje strojnice in puške, da bi se pripravili za obračun. Od vseh strani so navalili name, da ne prepustim nobenemu drugemu oddelku kakor njim čast, da s krvjo izdajalcev sami operajo sramoto, ki jo je skušala zarotniška drhal pripraviti nemški vojaški sukunji.

Zarotniki obkoljeni in uničeni

Medtem so se javljali iz Berlina kakor tudi iz bližnje in daljne okolice poveljniki tukajz nameščenih oddelkov čet, pehotnih in oklepnih šol, skupin protiletalskega topništva in lovcev, orožja SS, policije in drugih edinic in nobeden noče prepustiti drugemu prednosti, da bi uničil izdajalsko gnezdo. Stražni bataljon je dobil povelje.

Bendlerjev blok je bil obkoljen, ne da bi padel en strel, kajti tudi v njem se je vse dvignilo proti izdajalski kliki. Tra je že razorožena, sedi popolnoma brezmočna in zapuščena v neki službeni sobi ter poskuša vsa obupana predstavljati vlado. Nekli general, ki se je dosegel v voj-

nem vodstvu odlikoval le s tem, da je vsako veliko odločitev sabotiral, je kolvodja zarotnikov. Nek generalni polkovnik, ki je bil že pred leti odstavljen in upokojen, ker je doživel pri najmanjši obremenitvi zlom živcev, bi naj prevzel civilno vodstvo države. Zaradi tega je prišel tudi v civilni obleki, kar predstavlja edino stvarno domnevo, ki jo prinaša za svojo novo službo. Nek drugi generalni polkovnik, ki je bil zaradi svojega strahopetnega umika na vzhodnem bojišču že pred dolгим časom izločen iz vojske in ki so mu bile odvzete pravice, nositi uniformo, je izbran, da vodi nemško vojsko. Zločinski atentator grof Stauffenberg je politični svetovalec. Tem se je pridružil še nekaj nepomembnih činov in statistov, ki so bili urno aretirani, ne da bi nudili le malo odpora. Takoj na mestu sestavljeno izredno sodišče je obsojilo očitno krive na smrt, ostali pa so bili prepeljani v varstvo. Pluton stražnega bataljona je izvršil ekekuicijo. Prisegolomni zločinci so doživeli spodaj na dvorišču zasluženo smrt. In s tem je vsa akcija pri kraju.

Vojska sama je zatrla puč

Oprostite mi, da vam ne poročam o nadaljnjih posameznostih. Te so za udeležence zarote tako sramotne, da bi mogle le zmešati dejansko stanje. Bistveno se mi zdi, da je vojska sama zatrla poskus puča nekaj zločinskih častihlepnežev, ki so hoteli onečastiti spomin njihovih padlih tovarštev in skočiti vojakom na bojišču za hrbet.

Noben vojak in noben častnik se ne sme sramovati, da nosi isto uniformo, ki so jo nosili ti hazarderji, in ki so bili nevedni, da jo nosijo. Uniformo nemškega naroda reprezentirajo stotisoči nemški vojsaki, ki so v njej umrli junaške smrti za Führerja in narod in milijoni drugih, ki v njej dnevno in ob vsaki uri izpostavljajo v nevarnost svoje življenje na bojišču za življenje naroda, da, le ti jo reprezentirajo, ne pa ti častihlepneži. Noben del čet, niti na bojišču niti v domovini ni v kritični uri niti trenutek omahoval v svoji zvestobi do Führerja, do vlade in do nemškega naroda. Vsi, častniki in vojsaki, so tekmovali v vroči želji, da operajo to sramoto in da potolčejo v tla prisegolomno zarotniško tolpo. Da bo

to tolpo, v kolikor to še ni zgodilo, zadelo zaslužena kazen, mi ni treba posebej poudarjati. To zahteva nemški narod, predvsem pa tudi nemška vojska. Ta hoče biti oproščena vseh bornih preostankov reakcionarnega zaostanka, ki ni hotel razumeti in ni mogel razumeti naše narodne države, ki ni Führerju nikoli oprostil, da je odprl tudi sinu naroda pot do častniške kariere, da dobi vojak zaradi hrabrosti odlikovanja kakor častnik in da v naši vladi cenijo vsakega le po dejanjih, ne pa po imenu, rojstvu in premoženju. V kolikor pa dvignejo roko proti naši novi državi, ki je izšla iz nacionalno-socialistične revolucije ali celo ogrožajo življenje Führerja, bodo uničeni v imenu naroda.

To smo pa tudi dolžni bojišču, ki sedaj že pet let marljivo in hrabro izvršuje svojo dolžnost in vsemu narodu, ki praktično doživlja nacionalno-socialistično narodno skupnost. Ta ima pa tudi pravico do tega, da šteti hrbet celokupnega naroda.

Niti vodijo v Anglijo

Ze pred nekaj meseci mi je padlo v oči, da je sovražnik časopise v regularnih razdobjih kazalo na to, da si je pribralo še neko posebno iniačno k svojemu vojnemu vodstvu. Vedno znova so zatrjevali v Londonu, Washingtonu in Moskvi, da obstaja v Nemčiji v nekih krogih generalitete opozicija in vedno znova so imenovali pri tem neka imena, ki so stopila sedaj pri tem poizkusu puča z dne 20. julija v ospredje. Ne samo to je dokaz za to, da so ti zločinci bili v zvezi s sovražnikom in delali po njegovem naročilu. Ali ne kaže tudi na to dejstvo, da so uporabili pri atentatu na Führerja angleško razstrelivo, da je bil atentator v svaštvu z angleško visoko aristokracijo in da je londonsko časopisje po objavi atentata živahno upalo, da bodo dogodki 20. julija skorajšen zlom Nemčije. To je bil torej le atentat iz sovražnega tabora, čeprav so se našle kreature z nemškimi imeni pripravljene, da ga izvedejo.

Toda vsi so se uračunali. Zmoliš so se v oceni nemškega naroda, nemškega vojsaka, predvsem pa v nacionalno-socialističnem gibanju. Kočno nismo Badogliovega kova. Kar pa zadeva Führerja — on je v božjih rokah.

Rešitev Führerja - pravi čudež

Ravnakar sem prišel iz Führerjevega glavnega stana, kjer sem prebil nekaj dni. Slišal sem vsa poročila in navedbe vseh prič, ogledal sem si prostor, v katerem je bil izveden atentat in lahko rečem le, da sploh ni več nobenega čudeža, če ni bila rešitev Führerja iz največje življenjske nevarnosti pravi čudež. Atentatorja je odposlal eden izmed aretiranih generalov k dozednemu poročanju o razgovoru o dnevnem stanju. Pri-nosec je razstrelivo v aktovki v sobo za razpravljanje o položaju ter je hotel v določenem trenutku pod pretvezo, da jo postavi na tla, poriniti direktno pred Führerjeve noge. Generalni polkovnik Kortem, ki je stal neposredno za Führerjem, jo bil hudo ranjen in je v soboto podlegel poškodbam. Sila eksplozije je vrgla udeležence razgovora več metrov daleč skozi okno in raztrgala v cunjne njihove uniforme. V vsem prostoru je bilo v obsegu ogromnega detonacijskega vala, ki ga je izzvalo razstrelivo, le eno mesto, ki se ga ogromna sila ni dotaknila, in to je bilo mesto, na katerem je sedel Führer ob mizi z zemljevidi. Mizo z zemljevidi je sila eksplozije zagnala po prostoru. Führer pa je ostal nepoškodovan, doživel je le majhne udarce, opekline in brazgotino na čelu. Ne sramujem se priznati, da sem človek, ki veruje v zgodovino, to se pravi, da verujem v to, da ima zgodovina smisel in logiko, četudi jo včasih šele pozno spoznamo. To me pa šteti tudi proti nevarnosti, da bi tudi le kdaj dvomil o tem, da bomo vkljub vsem obremenitvam ob koncu te vojne zmagali. Moja vera v globok smisel zgodovine je našla 20. julija obnovljeno potrditev. Zgodovinski materialisti se bodo morda nad tem smejala, toda jaz sem vkljub temu o tem trdno

prepričan, da je vzela usoda Führerja v tej tragični uri v svoje milostno varstvo, ker ga hoče pripraviti za še večjo bodočnost in jaz imam občutek, da je tudi naš narod v svoji skupnosti istega prepričanja.

Kako bi bilo drugače možno, da bi tako temen dan dal narodu tako mogočen vzgon? Sovražni časopisi so pisali še dva dni po 20. juliju, da pohaja zarotnikom počasi strelivo in da obstoja nevarnost, da bodo morali kmalu kapitulirati, kar bo berlinsko prebivalstvo zelo razžalostilo. Medtem pa se je dvignila v vsej Nemčiji le ena edina zahvalna molitev milijonov k Vsemogočnemu, da je obvaroval Führerja in ga rešil svojemu narodu. Tega zunaj v svetu ne bodo razumeli in zaradi tega nas vedno napačno cenijo. Da je bila izdajalska družba istega mišljenja, je dokaz za to, da ni poznala našega naroda in ni imela z njim nobenih notranjih vezí.

20. julij predstavlja nasprotje znaka moralnega propada našega naroda. Minister dr. Göbbels je objavil dodatno zaključke, ki jih je treba potegniti iz navedenih dogodkov. »Mi moramo,« je dejal, »iti skozi pekel odporov, obremenitev in nevarnosti, preden dospemo na koncu poti v svobodo in na čisti zrak. Jasno je, da ne smemo v tej usodopolni borbi za naše življenje naših sil niti najmanj štediti, v nasprotju z njimi moramo neomajno in brez premišljanja poseči v borbo, v kolikor nam jo to le mogoče. To hoče tudi ves narod. Ta hoče dati tudi zadnje, in če je potrebno, vse, kar ima za to vojno. V deželi sami razpolagamo z ogromnim potencialom sil, katerega dobršen del, toda ne ves, bo izčrpan.

Totalna vojna je povelje ure

Führer je že v svojem polnočnem radijskem nagovoru dne 20. julija objavil, da je imenovan minister Heinrich Himmler za vodjo rezervne vojske v Nemčiji. Njegova naloga bo v tem, da bo poleg reorganizacije celokupnega aparata rezervne vojske, ki je v domovini in ki šteje močne oddelke vojske, dobro izsolal in odposlal na bojišče številne nove divizije. S tem nastale probleme bomo sedaj pretrpeli z nacionalno-socialistično energijo. Uspeh ne more in ne bo izostal.

Minister za oborožitev in vojno proizvodnjo Albert Speer je s svojim neumornim delom in s lastnim genialnim poenostavitvenim procesom dvignil nemško oborožitveno izdelavo v takem obsegu, da vzbuja začudenje. Sovražni letalski napadi niso mogli zadati naši vojni izdelavi nobene resne škode, v nasprotju niso mogli niti onemogočiti, da ne bi izdelava orožja in streliva zelo narasla od meseca do meseca. To naraščanje izdelave pa se nadaljuje in še dolgo ni doseglo svojega vrhca.

Sicer potrebujemo za to velike množice delovnih sil in predvsem nemških,

ker te tvorijo ogrodje oborožitvenega podjetja. Nasprotno temu pa je treba nadomestiti mlade moške, ki odidejo iz oborožitvenega gospodarstva k vojski. Zaradi tega je potrebno silo nemške domovine izčrpati v še mnogo večjem obsegu in postaviti v borbo več, kakor doslej.

Totalna vojna je povelje ure. Ona bo v deželi, kakor tudi na bojišču oprostila toliko sil za oborožitveno proizvodnjo, da nam ne bo preveč težko, nadvladati težave, ki se v vojnem položaju vedno pojavljajo. Kako malo vzroka ima sovražnik za triumfe, bodo dokazali naslednji meseci.

Položaj na bojišču, posebno pa na vzhodnem bojišču se bo zaradi predvidenih ukrepov kmalu spremenil, in sicer bistveno v našo korist. Vojna bo dobila novo lice in našim sovražnikom bo ohtičal v grlu triumfalni klic. Oni so menili, da nam bodo z 20. julijem zadali uničujoč udarec. Oni pa so nas le pretresli. Posledice pa ne bomo trpeli mi, ampak oni.

K temu pa pride še nekaj drugega: Mi smo morali pri spoznanju časne teh- (Nadaljevanje na 2. strani)

Dr. Göbbels je govoril nemškemu narodu

(Nadaljevanje s 1. strani)

nične sovražne premoči na nekaterih področjih znova začeti. Postalo nam je jasno že pred dolgim časom, da bomo mogli premagati nasprotno stran ne le s prekašanjem njihovih, temveč z ustvarjanjem novih sredstev in možnosti tehničnega vojnega vodstva. Tako tukaj ni bil govor, da bi ujeli naskok, ki ga je imel sovražnik, temveč da bi sovražnika prehiteli. To se je zgodilo v teku preteklih dveh let na najrazličnejših področjih vojne tehnike. Rezultati tega odločujočega razvoja pa bodo stopili na bojni polji vedno bolj in bolj do izraza. Uporaba novega orožja v 1. te neke vrste uvod k temu.

Sovražnik bo postavljen pred nova dejstva

Odlučujoče pri tem razvoju pa je, da se giblje v popolnoma novem okviru, zaradi česar s pravico pričakujemo, da bo sovražnik postavljen pred popolnoma nova dejstva in bo zaradi tega precej neprivravljen.

Ce danes zahteva britanska javnost obrambna sredstva proti orožju »V 1«, je to popolnoma razumljivo, kajti najbližnja prednost tega orožja ni v tem, da leti letela bomba brez posadke, kakor v tem, da ji ne more prav nič do živga sovražna obramba in obrambni sistem. Slično bo z vsemj ostalimi novimi orožji, ki jih bomo v kratkem vrgli v borbo na različnih odsekih. Imamo torej prednost, da smo sovražnika na tem ali onem sektorju vojne tehnike ne le ujeli, ampak

celo prehiteli. Rezultati tega razvoja so v majhnem delu v stadiju preizkušnje, večinoma pa že v izdelavi.

Sramoval bi se, govoriti take stvari, če me ne bi dejstva opravičevala. Pred kratkim sem videl moderna nemška orožja, pri pogledu na katera mi srce ni le hitreje bilo, temveč mi je za trenutek obstalo. Mi vsi ne potrebujemo dokazne sile tehnike, da se prepričamo o gotovosti naše bodoče zmage. Mi verujemo v njo, ker verujemo v nemški narod.

Srečo pa vzbuja tudi, da nam tako trdnost nazora in izglede potrjujejo realna dejstva in to je na področju naše obožljive proizvodnje danes bolj kot kdaj mogoče. Nemški izumitveni duh je preстал svojo preizkušnjo. Svet je moral dolgo časa čakati na to, da se je prijavil k besedi in sedaj bo kmalu tako daleč. Sovražna stran ni preko gore, kakor to zatrjujejo njihova vodstva, temveč stoji še pred goro. To bo ponovno pokazal razvoj prihodnjih tednov in mesecev.

»Jaz verujem,« tako je končal dr. Göbbels, »da je nemški narod s celokupno belanco 20. julija bolj zadovoljen, kot njegovi sovražniki. Führer je kakor vedno na krmilu naše države in vodi narod z varno roko skozi vse viharje in nevihte te vojne. Naš narod je hraber, marljiv in delaven in ima le eno misel, da se bori in dela, da bo zmaga naša. Zahvaljuje se Vesemogočnemu, da je vzel Führerja v svoje milostno varstvo ter ga prosi, da stori to tudi v bodočnosti. Mi vsi pa hočemo drug drugega prekašati in ljubezni in zvestobi do njega in v veri v njegovo zgodovinsko poslanstvo.«

Orožje »V 1« nad Anglijo

Stockholm, 27. julija. Agencija Reuter javlja: V londonskem področju je bila povzročena škoda in izgube, ko so v zgodnjih jutranjih urah četrtica priletela »leteče bombe« nad južno Anglijo, vključno londonsko področje.

Zračni boji nad vzhod. Alpami

Berlin, 27. julija. Mednarodni informacijski urad je izvedel od svojega dopisnika letalstva, da je v dopoldanskih urah 26. julija prišlo na severovzhodnem predgorju Alp in nad pogorjem do ogorčenih zračnih bitk. Nemški in madžarski lovci so se borili proti anglo-ameriškim bombniškim skupinam, ki so priletele nad področje dunajske kotline v spremstvu močnih oddelkov lovcev. Sovražnika so ovirale tudi številne težke protiletalske topniške baterije z osredotočenim ognjem pri izvedbi njihovih napadalnih namenov. Dosele imamo poročila o sestrelitvi 31 severnoameriških strahovalnih letal, od tega 26 štirimotornih bombnikov.

Napetost med tolpami in angleškimi agenti

Berlin. V južni Albaniji obstoja med tankajšnjimi komunističnimi tolpami in britanskimi agenti močna napetost, ki je ojačena zaradi naraščajočega obojestranskega nezaupanja. Značilno je, kakor je izvedel DNB, neko pismo, ki so ga zaplenile nemške čete pri komunistih in ki ga je napisal neki Ferik Hada, ki pripada tako imenovanemu »štabu I. operativne cone«, krajevemu poveljniku južnoalbanskega mesta Krahov. V tem pismu stoji dobesedno: »S tem Vam rajem na znanje, da ne sme priti razjem zavezniškega poveljnika in poveljnika tega štaba nihče v stik z zavezniškimi zastopniki ter se tudi ne sme spuščati z njimi v vojaške ali politične pogovore. Sicer je dolžnost, osebno pomagati zaveznikom, toda ne sme se jim dovoliti vplede v krajevne razmere. Le s takšnim obnašanjem bo zavezniškim zastopnikom onemogočeno pravilno prejeti bojno in politično pripravljenost naše dežele. Slej ko prej mora biti naš cilj, da jih zadržujemo v tej negotovosti.«

Gole izmišljotine

Tokio. Govornik japonskega informacijskega urada je izjavil na konferenci inozemskega tiska, da so sovražna poročila o japonsko-nemških poskusih eklenitvi mlr preko Vatikana, gole izmišljotine. Ko je obiskal japonski zastopnik 17. julija papeža, je bil to le pozdravni obisk ob priliki premeštnje japonskega veleposlaništva iz mestnega področja v Vatikan. Kombinacije o kakšnih mirovnih pogovorih ne odgovarjajo dejstvom. Ta poročila so le dokaz sovražne negotovosti, kako dobiti vojno. Igush je poudaril, da ne bo prej miru, dokler ne bosta zmagali Nemčija in Japonska.

Preosnova fašistične stranke

Milan, 26. julija. Ob obletnici Badoglijevega državnega udara 23. julija je bila na Ducejevo povelje izvedena preosnova fašistično-republikanske stranke na vojaški podlagi. Istočasno so ustanovili »črne brigade«. Po ukazu Duceja z dne 1. julija bo preosnovana fašistično-republikanska stranka v nek vojaški organizem. Vsi fašisti, ki pripadajo stranki v starosti od 18. do 60. let, ki ne pripadajo vojski, tvorijo v bodoče »pomozni zbor črnih brigad«, ki bo sestavljen iz posameznih skvadrov v »črnih brigadah«. 25. julija je bilo uvrščenih v »črne brigade« 20.000 skvadristov (stari fašistični borci). Direktorij fašistično-republikan. stranke bo preosnovan v generalni štab tega fašističnega pomožnega zbora. Pomožni zbor bo imel vojaško disciplino ter bo podrejen pravu ter vojnemu sodstvu. Posamezni krajevni oddelki pomožnega zbora so podrejeni ukazom pokrajinskega vladnega šefa. Fašistično-republikanska stranka obdrži dosedanjo politično nalogo ter bo nadaljevala z političnimi nalogami, ki jih bo odredila struktura fašistične države.

Izgube komunistov

Berlin. Kakor javlja DNB, so izgubile komunistične tolpe na nekem bojnem odseku na zahodnem Balkanu v enem tednu 1119 mrtvih ter 275 ujetnikov in 310 pribežnikov. Zaplenjene so bile velike količine orožja, streliva in preokrovalnih potrebščin vseh vrst.

Berlin. Kakor je izvedel DNB, je izbruhnil te dni v različnih hrvaških vaseh na področju Bihača upor proti terorju komunističnih tolp, pri čemer beži prebivalstvo v velikih množicah z ozemlja, ki ga imajo zasedena komunistične tolpe. Nemški četam se je javilo že preko 340 pribežnikov, ki so prinesli a seboj številno orožje in strelivo boljševikov.

Amsterdam. Kakor javlja britanska poročevalska služba, je izjavil zdunanji minister Eden v sredo v spudnji zbornici: »V ničemer se ni spremenilo stališče britanske vlade, ki nadalje priznava poljsko vladno pod vodstvom Nikolajczyka kot poljsko vladno. Spodnja zbornica pa je lahko zagotovljena, da stori vlada Njegovega Velikanstva vse, kar je v njeni moči, da bi dovedla do ekorasnejše rešitve problema, ki obstoja med dvema prijateljskima narodoma, ki se nahajata združeno v vojni proti skupnemu sovražniku.«

Helsinki. K osnovanju poljskega Sovjeta v Moskvi ugotavlja dnevnik »Hufvudstadsbladet« med drugim, da je poljska igra, ki jo sedaj predvajajo v Moskvi, zasedena poleg nekaterih lutk v glavnem le s komunističnimi vlogami.

Komunisti tepeni na Gorjancih in pri Uncu

Domobranci nikoli ne mirujejo in pogosto je prav v tem vzrok, da tako malo slišimo o naših domobrancih, ker so vedno na pohodih in se poročevalce na more niti za kratek hip usesti, da bi nam poslal poročila o najnovejših spopadih. Novomeški udarni bataljon, ki je bil zadnji tako lepo odlikovan, je odšel takoj na pohod in bomo prav gotovo slišali še zanimive vesti, saj so »antje kar goreli od vojnega navdušenja.

Seveda tudi drugi oddelki okrog Novega mesta ne mirujejo. V zadnjem tednu so bili izvedeni v Gorjance ponovni pohodi, v katerih so utrpeli komunisti obšutne izgube. Pregoni so bili iz marsikaterih utrdb in na begu so morali odvreči dokaj orožja, streliva in drugega blaga. Hujša bitka se je vnela v Koroški vasi in tja proti Podgradu. Samo v tem spopadu so imeli komunisti 23 mrtvih, domobranci pa so zaplenili dve lahki strojnici in 10 pušk. V ta spopad so posegli tudi topovi. Domobranci so bili priča naslednjemu dogodku: Večja skupina komunistov je bežala preko zelenega

žitnega polja. In prav v najbolj goste vrste je priletela topovska granata. Učinek je bil strahovit. Večji del komunističnih »izgub« je treba pripisati topništvu. Nadalje je bil hud zof na Dožu. Tam sta padla med 23 komunisti tudi 2 rdeča funkcionarja, komandant II. bataljona »ljubljanke brigade« in politdelegat bataljona. V vseh spopadih preteklega tedna so domobranci mogli ugotoviti pri svojih pohodih v Gorjance, da so komunisti imeli nad 80 mrtvih, če ne štejemo izgub, ki so jih doživeli pri Dožu.

Ljudje, ki so se vračali od poljskega dela, so dne 20. julija zapazili v gozdu Grahovče četiri ure oddaljenega od Unca večje skupine komunistov. Ko se je zmrčilo, so začeli ti obstreljevati Unec, a kakšne škode niso povzročili, le nekaj šip je bilo razbitih. Pa tudi to je bilo domobrancem odveč, pognali so se iz postojanke in še preden so dosegli komunistične položaje, so jo ti popihali, čeprav je vse kazalo, da je imelo komunistično vodstvo namen s temi tolpami osvojiti Unec. Znak, da v tolpah ni več nobenega borbenega duha.

Komunistične cvetke z Goriškega

Gorica, v juliju 1944

Vsebinska knjige »Kri mučencev« je podprta s krvavimi dejstvi, datumi in vsemi potrebnimi podatki, je dokument. Njena grozna resnica učinkuje in pretrese. Ker je v njej opisano tudi mučeništvo goriških duhovnikov, ne segajo po njej samo naši ljudje, temveč tudi nasprotniki. Tudi najbolj zakrknjeni se ne morejo odtegniti njenemu vplivu, njeni strogi jasnosti. Komunisti so zločinci; iz sovražstva do vere so zverinico pobijali nedolžne, narodno zavedne duhovnike. Zato je komunistom knjiga neprijetna, zabrisali bi radi porazen vpliv, ki ga napravi na vsakega, ki čita o divjem pobujanju. Nekaj videv komunist je hotel ta utis ublažiti, pa je rekel: »Te žrtve so padle v začetku revolucije.« »Tovariši, ta ugovor ne drž! Le berite še enkrat knjigo in preglejte datume!« ga je zavrnil znanec, »pokolj v Cerknem se je zgodil vendar letos v februarju«. V Ljubljanski pokrajini so ubili kaplana Kerna še v aprilu letos. V zadregi je tovariš nekaj mrmral in se osramočen oddaljil.

V zadnjem času se pri vseh komunističnih edinicah po strogem načrtu vodi komunistična propaganda. Moštvo se poučuje o komunističnih načelih, mnogo se govori o »uspehih« komunistov v Sovjetiji in po drugih deželah, na vse kriplje se pritiska na borce, da se vpišejo v komunistično partijo.

Na velikem mitingu v Vipavski dolini je bivši politični komisar razlagal znano zapno odredbo o likvidaciji vseh duhovnikov, uradnikov, častnikov, kmetov, trgovcev in protikomunistov ter je zatrjeval, da ta čistka ne bo nič tako groznega, kot se na prvi pogled zdi. Večina nasprotnikov komunizma je že mobiliziranih in bodo postavljeni v prve vrste, da bodo padli, preden bo prišla svoboda. Vse ostale pa imajo zaznamovane tako, da bodo posamezne edince lahko opravile likvidacijo v dveh dneh. Na vsak način bo narod v najkrajšem času rešen zajdelcev in bo mogel svobodno uživati neoviran.

Rešen bo narod res kmalu, toda rešen komunističnih zajdelcev!

Angloamerikanci so bili ponovno odbiti

Berlin, 26. jul. »Nemški odpor je brezprimerno divjil. Dosegel je višek, ki se ga že skoraj ne da prekorajiti. Nemci se borijo tako, kakor da bi Hitler v tem trenutku krize vsakemu vojaku osebno ukazal, da se mora do skrajnosti boriti.« S tem priznanjem skušajo sedaj v Londonu pojasniti, da sta obvede novi ofenzivi invazijskih čet južno od Caena ter zapadno od St. Loja ostali že po prvih urah ogorčenih bojev brez vidnega uspeha.

Na področju zapadno od St. Loja so ponovili Amerikanci v teku dopoldneva v terek svoj napad, ki se je ponovi še enkrat zrušil. Okrog pol ene je pričelo zopet več stotin letal bombardirati glavno bojno črto, baterijske postojanke ter zveze v zaledju. Po močni topniški pripravi je pričel nato sovražnik z napadom ob eni z močnimi pehotnimi in oklepniškimi silami na široki bojni črti iz področja Rampan-les-Champs de Losque. Južno od Rampana ter jugozapadno od Amignya pa je po pridobitvi enega kilometra ozemlja napad že zopet običljal v smeri proti Hebecrevonu. V teku so protinapadi za uničenje zajezjenih sovražnih sil.

Drugi obrambni uspeh so dosegle nemške čete v prvih urah v sredo na jugu polotoka Cotentin. Ko so skušali Amerikanci razširiti svojo napadalno bojno črto ter so pričeli napadati z močnimi silami tudi ob cesti Carentan-Periers pri kraju Raids, so se tudi tukaj z visokimi izgubami za sovražnika izjalovili vsi napadalni sunki.

Ista usoda je doletela Britance, ki so pričeli v sredo opoldne z napadom pri Caenu. Tudi tu so se razvili iz velikih sovražnih ofenzivnih sunkov zaradi močnega odpora nemških čet le krajevno omejeni boji pri Tilly la Campagne ter na višinah ob Orni, pri St. Andre, St. Martin in pri May sur Orne. V menjajočih se bojih je bil sovražnik, ki se mu je prvotno posrečilo vdreti v razvaline

Tilly la Campagne, proti večeru zopet vržen nazaj. Vse ozemlje, ki si ga je priboril sovražnik tukaj z zelo visokimi izgubami, znaša le par korakov širok pas dosedanjega ozemlja brez gospodarja. — Nemške čete so uničile pri ponovnem zavzetju stare bojne črte 18 sovražnih oklepnikov ter zajele preko 200 ujetnikov. Na gričevnatem ozemlju med Tilly la Campagne ter med Orno so se bili ogorčeni boji za višini 76 in 88. Na višini 88 so se izjalovili vsi napadi. Za drugo višino so divjali v večernih urah še menjajoči se boji.

V teku teh bojev se je posrečilo nemškim četam severno od May sur Orne v vzhodni smeri nepritačkovano napasti z bokca izmikajoče se britanske skupine ter jim zadati zelo težke izgube. Ker dovažja nasprotnik nove močne sile je računati z nadaljnjimi napadi.

Nemško topništvo je uspešno obstreljevalo sovražnikova zbirališča čet. Ko je bilo jugovzhodno od Mondevilla, v nekem majhnem kraju približno 3 km zapadno od Caena, odkrito neko sovražno topniško gnezdo, ki se sestajalo iz 18 na ozkem prostoru združenih baterij, je topništvo skupno z letalstvom takoj napadlo to gnezdo ter onesposobilo številne topove. Razen tega so bile opažene eksplozije in požari, kar da sklepati na uničenje skladišč za strelivo in pogonsko gorivo. Nemško letalstvo je z oddelki lovskih in bojnih letal podprlo obrambne boje ter z dobrim učinkom napadlo sovražna zbirališča čet na področjih južno od Carentana, St. Loja in Caena.

Na morskem področju je bilo zaradi slabe vidljivosti bojno delovanje malenkostno. Obalne baterije so ponovi obstreljevale sovražne ladje v vzhodnem delu Seinskega zaliva ter jih prislile k umiku. Do bojev je prišlo tudi v Rokavskem prelivu in to med zaščitnimi oddelki nemške vojne mornarice ter sovražnimi hitrimi bojnimi člni, ki so se pa po topniških zadetkih hitro umaknili.

Iz Trsta

Ranjen od neznancev. V bolnišnico so pripeljali v nevarnem stanju 15 letnega Vincenca Porcellija, ki je bil ranjen s strelnim orožjem v leva prsa. Brat, ki ga je spremljal, je povedal, da ga je našel v bližini doma obstreljenega.

Nesreče. V bližini glavne ribarnice je avto podrl zakonca Petra in Condito Benvenuti. Mož ima zlomljeno levo nogo in poškodbe po glavi, žena pa je poškodovana po rokah — Na nogo je padel kos pločevine Ivanu Fonda in je dobil pri tem lažjo poškodbo. — 27 letni Ernest Rimer je s steklenico v roki padel in so mu drobci stekla ranili roko.

Zepar prijet. Pred nekaj dnevi je vstopal v tramvaj na Goldonijevem trgu 38 letni Anton Lazar. Začutil je sunek, potem pa je opazil nekoga, ki se mu je vso moč mudilo proč od tramvaja. V rokah je nosil usnjato listnico, ki jo je Lazar poznal za svojo. Skočil je za njim in ga pripeljal pred stanovalca, ki ga je nato odvedel v zapore.

Kolo je »čuval«. 29 letna Estera Bellis, ki stanuje na Miramaru, je šla po opravih s kolesom v mesto. Pred trgovino »Upim« je postavila kolo in odšla nakupovat. Ko se je vrnila iz trgovine, je videla, da je bila s kolesa odtrgana ključavnica. Vprašala je dva gospoda, ki sta stala v bližini, kje je najbližja mehanična delavnica. Seveda sta bila takoj pripravljena storiti ji uslugo in eden se je ponudil, da bo stal pri kolesu, drugi pa jo je spremljal, da bi ji pokazal delavnico. Ko sta dospela do najbližje mehanike, se je mladi gospod vlnudno poslovil, Bellisova pa je odšla pred »Upim«, da bi odpeljala kolo v popravilo. Medtem pa se je mladi kavalir, ki je »čuval« kolo s kolesom vred odpeljal.

Umrli so: Marija Petrač, Marija Komel, Anton Rakič, Franc Selan, Ivan Berger, Josipina Bertonja, Antonija Kinčič, Frančiška Dodič.

Zaprte gostilne. Urad za nadzorstvo cen na prefekturi je objavil: Po prijavi gospodarske policije proti gostilnam »Alla Fortuna«, »Al Castello di Trieste«, »Alle Viole«, »Al Porchetto«, in »La Bolognese«, ki so kršile predpise o racioniranju živil je prefekt odredil, da se z nedoločeno čas zaprejo gostilne »Al Castello di Trieste«, »Alla Fortuna« in »Alle Viole«. Njihovi lokali bodo spremenjeni v ljudske kuhinje. Gostilni »Al Forchetti« in »La Bolognese« pa bosta zaprti za čas, ki ga določa pravilo o odločanju kazni. Gostilničarji so priznali svojo krivdo in so darovali skupno 500.000 lir za meščane, prizadete po bombnem napadu.

Iz Gorice

Zalostna pesem brez konca... V Godoviču nad Idrijo eta dva 10-letna fantka našla nerazpočeno granato. V družbi svojih tovarišev sta jo hotela »razkazati«. Pri tem je izstreljeva eksplodiral. Odrdečka sta obležala mrtva na mestu, ostali trije so bili ranjeni in so bili prepeljani v bolnišnico.

Ogenj uničil kmečko domačijo. V Podkraju nad Vipavo je v neki kmečki hiši izbruhnil požar, ki se je hitro razširil in uničil hišo s hlevom in gospodarskim poslopjem vred. Sosedom, ki so prihili na gasit, se je posrečilo rešiti živino. Škodo cenijo na preko 150.000 lir.

Usodna eksplozija. Na dvorišču neke kmetije v vasi S. Martino pri Ogledu je razpočila bomba. 24 letna gospodinja je bila zadeta in je obležala mrtva. Njena hčerka je bila od drobečev hudo ranjena.

SPORT

Neplavalke

Dijakinje, ki so se priglasile za plavalno šolo in sicer vse višješolke od vištetega IV. razreda dalje (tudi IV. razred in meščanski šol) ter III. klasčni razred in III. a. I. Zen. real. gim., na se zberu v torek 1. avgusta ob 8.30 pred kopalniščem Ilirija v Tivoliju. Prinesite s seboj kopalno obleko in brisačo.

Odslej so naše nove telefonske številke:

23-61, 23-62, 23-63
23-64, 23-65

Denar, topovi in kri...

Dogodek v Hebu dne 21. maja 1938 je dal židovski bojni fronti pobudo, da je načela sudetsko vprašanje, ki je postalo evropska zadeva. V istem času je spravilo židovstvo na površje tudi zadevo zaradi potvorjenega poročila in je na ta način oviralo in zdrževalo in hotelo izmisliti Hitlerjeve predloge. Hitler je takoj pojasnil, da bi se sudetsko vprašanje ne bilo našelo, ako bi se bila pogajanja vršila pravilno. Toda stvari so se sedaj zasukale. Od kar so padli v Sudetih Nemci od čeških krogel, je imel Hitler pravico »poseči vmes«. To »poseganje vmes« je torej pomenilo bojevitim židom, da mora Nemčija nastopiti proti Čehoslovaški ob najmanjšem pripetljaju. Umor dveh Nemcev v mestu Heb, ki ju je bil ustrelil češki orožnik, je dalo povod, da je Nemčija morala poseči vmes. Še istega večera, 21. maja 1938, je Radio-Journal de France, ki ga je vodil Bosselethe, poročal o umoru dveh Nemcev sledeče: »Nemčija je postavila na mejo več oboženih edinic.« Na to je Pierre Lazaref, glavni urednik lista »Paris-Soir«, natiskal z velikimi črkami: »Nemčija mobilizira!«

novice o mobilizaciji Nemčije ni niti potrdila, niti zanikala. Zato so naslednjega dne vsi jutranji listi ponatisnili razburljivo novico in ji dodali svojo razlago. Židovski listi pa so zaklinjali Daladierja, ki je meseca aprila nasledil Blumu, da naj vendar »mobilizira iz previdnosti!« Novica o nemški mobilizaciji je bila izmišljena, toda židovskim načrtom je sijajno služila, kakor je potem pokazalo dejstvo, da je Čehoslovaška poklicala pod orožje rezerviste in je razburila vse svet; med tem pa je Daladier, ki še ni bil do umel židovske igre, kar v 24 urah izvedel v Franciji delno mobilizacijo.

Henlein, ki je 22. maja pri volitvah zmagal, je uredil dejstvo. Ozračje se je zjasnilo. Dne 23. maja se je Hodža odločil, da bo sprejel Henleina. Kazalo je, da bodo židovski hujskači pogoreli v čehoslovaški zadevi, kakor so pogoreli glede Španije. Toda kmalu so si opomogli. Ena pot jim je ostala še vedno odprta in sicer ta, da so nasvetovali Benešu, naj nikakor ne popusti pri nemških zahtevah glede Sudetov. In Beneš, ki je bil istega mnenja, je nasvet rad sprejel. Potem je prišlo do nestranosti glede narodnih manjšin.

kar je položaj poostriilo do takšne stopnje, da mirno razpravljanje ni bilo več mogoče.

V začetku avgusta 1938 se je položaj tako silno poostiril, da je Chamberlain, ki je vedel, da Anglija za vojno še ni pripravljena, poslal Lorda Runcimana v Prago z naročilom, da posreduje za mir ter s »podnaročilom«, da naj zadevo, kolikor mogoče — zavleče. Predvsem pa, da naj varuje nedotakljivost češkega ozemlja. O vsem tem je izvedela židovska fronta po ovinkih. Ker pa ni vedela za Chamberlainovo dvojno igro, je poslala v Prago Pierrea Cota, ki so ga čehoslovaški listi razkričali kot poluradnega zaupnika in posebnega poslanca francoskega naroda. In Côt je nagovoril množice. V svojem govoru je poveljeval šovinizem in vzpodbujal Beneša in njegovo državo, da naj vztraja pri najskrajnejši nepopustljivosti.

V takem razpoloženju so bili potem razgovori s Hitlerjem v Nürnbergu. Posvetovanja in razgovori so bili s trdimi, nepopustljivimi besedami. In francoski »Radio« je poročal o vseh teh razgovorih svojim Francozom, izmed katerih jih je bilo komaj peščica, ki je razumela nemški jezik. Italijanske postaje so te razgovore prinašale v celoti v italijanščini že čez eno uro, potem ko so se razgovori končali. Francoske postaje pa so šele med 10 in polnočjo poročale o teh razgovorih,

pritikajoč jim več ali manj smešne dodatke. Tu in tam so tudi kakšno važno točko izpustile ali pa potvorenjeno poročale, n. pr.: »Čehoslovaški vladi pritiče, da se pogaja z merodajnimi činitelji nemških Sudetov, da doseže sporazum na en ali drug način.«

Kljub razgovorom v Nürnbergu so se zadeve v Čehoslovaški čedalje bolj zapletale in to zaradi Beneševе nepopustljivosti in njegovih tovarišev. Razgovori se potekali od avtonomije do vrnitve zasedenega ozemlja. V tem pa Nemčija ni mogla popustiti. Glede te točke se je vprašanje Anglije in Francije zasukalo takole: »Ali pristati ali ne pristati. To se pravi, ali se upreti za ceno splošne vojne volji sudetskega prebivalstva ali pa se nadalje pogajati z Nemčijo. Ne glede na vse te dogodke je Chamberlain, prvi britanski minister, odpotoval z zrakoplovom v Berchtesgaden.

Po dogovorih v Berchtesgadenu so voditelji oziroma zastopniki velikih poglavarjev zlatih in revolucionarnih židov in njihovi biriči »Odbora zveze za obrambo židovske internacionale«, odvrgli svojo masko, kajti ko se je bil vrnil Chamberlain iz Berchtesgadenu, sta odšla Daladier in Bonnet v London. Potem pa sta Anglija in Francija pripravili praški vladi, naj prepuusti Nemčiji sudetsko ozemlje.

Kot protudar so se zbrali na poziv Leona Bluma socialistični parlamen-

tarci v takimenovano odposlanstvo levičarjev. Pri tem zborovanju so zahtevali Daladierja in poklicali Bonnet, ki naj bi sestavil vlado »svete zveze«, ki bi bila zmožna s sodelovanjem komunistov in nacionalistov tipa Kerillisa pripraviti zavedno Francijo z nevarnosti, ki pretijo in jo vladati močno roko v dnevih, ki bodo hudi.

Ko sta se Daladier in Bonnet vrnila iz Londona, je v ožjem ministriškem krogu krožil glas, da petim od rom šestim ministrom ni hotelo glavo, »da bi se bil izvajal pritisk na Čehoslovaško, da bi jo pripravili d tega, da bi sprejela predloge, ki s jih navajali v Berchtesgadenu,« in d bi v nasprotnem primeru ti minist demisionirali in s tem povzročili pdec kabineta. Ministri, ki so demisionirali so bili: Geroboamo Rothschild, reci: Georg Mandel, Izaija Zacharia reci: Jean Zay, Pavel Reynaud, Chan petier de Ribes in minister Quenill. Poveljnik teh separatistov pa je b Geroboamo Rothschild (Georg Mandel). Georg Mandel je bil v obdobju z ljudmi zmernejši. Izpopolnil se je bil v šoli Clemenceauja, ko je bil njegov pomočnik med svetovno vojno. Prilastil si je bil precej lastnosti vsjega vzornika — silno voljo, odločnost in osornost. Poleg tega pa se je opir na mogočne zlate žide. Njihovo mderno dojemanje življenja ga je učilo drznosti in poguma.

Sukajmo roke, jezikov pa ne

Nekaj novih poglavij iz »Zbornika o ljubljanskem lirbcu in čenčah«

Kdo ne pozna tiste basni o murnu in mravlji. Huda zima je bila in murn je medel od lakote. Zato se ni plašil mraza; zlezel je iz luknjice ter se podal k botri mravlji: »Lepo te prosim, botra, ki je dejal: »Posodi mi nekaj živeča, da se prebijem do pomladi.« Mravlja pa je bila trda: »Kaj si poleti delal? Zakaj si nisi pripravil kaj zaloge?« »Poleti je bilo tako lepo; kdo bi mislil takrat na zimo. Pa sem in pozabil na vse.« Konec zgodbe je kar pretrd; pa saj ga poznate!

Pridni so postali Ljubljančani! Kar pogledajo po vrtovih, kako je vse zasajeno z zelenjavo, paradizniki, zeljem, fuzelom. Zgodaj zjutraj že vidiš ljudi, kako se sklanjajo nad gredicami, puljo povel, opazujejo rast ljubih rastlin. Paradiznik je pogljal tako visoko svoja močna stebala, da bi potreboval pravo fiziološko, ob kateri bi vredno najdaljši konec rastline našli oporo. Tudi najdaljši konci rastline za lepo, tri metre dolgo palico. Saj bo drugo leto tudi služila — in paradiznikov bo toliko več! Čudno sicer gledajo človeka, če gre zdaj s svežnjem fiziološkega tam od eklatišča nadproti belgijske vojašnice skozi mesto, češ: »Kaj bo sedaj fiziol sadil?« Za nič zato; naj gledajo; še bolj bi strmeli, če bi prišli gledat na vrt paradiznikov!

Tudi na njivah, ki so nastale na krajih nekdanjih odlagališč emeti in cestnega blata, iz nekdanjih parkov in travnikov, je vse živo. Pridni ljudje vedno dobe dovolj dela na njivi, da le utegnejo pobirati nanjo. Zato pa tudi bo nekaj krompirčka!

Marsikdo gre dandanes od doma s srpom in vrečo v roki. Ob poteh bo našel nekaj trave za svojo živinico. Kaj je lepšega, kot sprehod v Tivoliju. Pa tudi lepa detelja je tam. Čeneč, posmukaš najlepše šopce z rako — o to bodo voskali zajčki.

Kdo bi nekaj vedel, da so tudi suha grahova stebala, s katerih so bili že zdavnaj potrgani stroki, za kaj uporabna. In vendar so. Mal dečko sedi na pruhci. Sektiro vbihi v desnici, z levico pa potiska kako suhih grahovih stebel na tla pod ostrino — in na tleh, pregrnjenih z rjuho, se večja kupček prezanice. Kuncem tuje potniki ne bo šele.

Vprašanje drv je vedno bolj pereče. Suhljadi v ljubljanskih gozdvih ne dobiš več. Marsikje je moral pasti na vrtu star kostanj, če je bilo komu še tako žal prijetne sence. Prida, drv sicer kostanj ne da, a če bodo dobro cepljena polenca, ki so jih otroci zložili v visoke stolpe z dvajsetimi nadstropji, nekaj dni srkala sončno toploto in izpuhela vso vlago, ni šment, da ne bi gubela.

So pa ljudje, da — prvi murenčki. Pojo in pojo, tekaajo krk, povprašujejo: »Kaj je novega?« In brž, ko so zvedeli za kakšno novo ime, teko k svojim znancom in jim na dolgo in široko razložijo vso storišo. Zgodi se, da se ustavi kaka žensčina pred vrati svoje sosedne prav tedaj, ko bi imel zavreti »zoc«. Razvname se pogovor — in že je nesreča tukaj. Po šledniku zaumi vsa »smetanica in po kosilu bo treba ploščo drgniti, drgniti... In take agencije EBP ti vedo vse in bolj, kot štabi, ugotove vsa prikazovanja in čudeže prej, kot cerkvena oblast.

»Zakaj se prikazuje Marija le drugje. V prejšnji vojski na Portugalskem, sedaj v Italiji. Tukaj pri nas naj se prikazuje zahteva neka velika častilka Mater božje, ki bi res zaslužila, da se ji prikaže, a ne Marija, ampak vrag. Prikazovanja v Fatimi in v Bergamu seveda marsikomu niso všeč, saj govori Marija le o molitvi in pokori. Koga bi posebno zanimale take stvari?«

O drugačnem prikazovanju poroča EBP: »V Mastab je neki deklica, ki je ležala na smrtni postelji, prikazala Marijo in ji povedala, da bo čez štirinajst dni konec vojske. Deklica je to izpovedala svoji materi in dan nato umrla.«

To so prerokbe! Resnične, da jih z roko primeš, tolažilne in vselej še malo, in vsega bo dovolj brez kar in brez denarja. Vojdimo pit na ta račun, če je tudi liter po 60 lir. »Čeprav sem star, bi šel vseeno v hribe, 14 dni bi že zdržal, ni hudire! In gospa Berna je vsa vesela: »Kmalu bom objela Duškota.« Pa se spet zjubi: »Oh, da bi bil le živ!«

In tako delajo roke, delajo pa tudi agencije EBP. Basen o murnu in mravlji je večna...

Poleg milosti je čas najdragocenejši dar božji.

Koledar
Petek, 28. malega srpana: Viktor I. papež in mučenec; Inocenc I. papež; Nazarij, mučenec.
Luntna sprememba: Prvi krajez ob 10.30. Hrscheb napoveduje deževno.
Sobota, 29. malega srpana: Marta; Device; Papež II., papež in mučenec; Urban II., papež; Olaf, kralj in mučenec.

Dramsko gledališče
Zaprto.

Operno gledališče
Zaprto.

Kino Matica
»Titanic« ob 16 in 19.

Kino Union
»Materina ljubesene« ob 17 in 19.15.

Kino Sloga
»Kdo je oče?« ob 16 in 19.

Kino Kodeljevo
»Divja ptica« ob 19.

Lekarniška služba
Neeno službo imajo lekarna: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62; in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

CERKVENI VESTNIK

Praznovanje sv. Ignacija pri sv. Jožefu

God sv. Ignacija Lojolskega, ustanovitelja Jezuitnega reda, bomo obhajali v ponedeljek, 31. julija, zunanja slovesnost pa bo v nedeljo, 6. avgusta.

Tridnevna pripravila. Za pripravo se bo vršila slovesna tridnevna v petek, soboto in nedeljo (28.—30. julija). Vsek dan bo zjutraj ob 6. uri, maša pred izpostavljenim Najsvetjšim s petjem in blagoslovom. Vse tri večere pa bo ob 19.30 (9.30) govor o sv. Ignaciju, ki ga bo imel o. Jožef Praec D. J.; nato bodo liturgije in blagoslov.

Voda sv. Ignacija se bo slovesno blagoslovila v nedeljo, na predvečer praznika, takoj po večerni slovesnosti, in na praznik sam. Večni ali jo bodo lahko dobili v cerkveni vrtni in v kriptariji vse dni. V čestitke bo prijetarju sv. Ignacija izpostavljena tudi njegova relikvija.

Celodnevno čestitje. Na praznik sv. Ignacija, v ponedeljek, 31. julija, bo v cerkvi sv. Jožefa slovesno čestitje presv. Bešnjega Telesa. Najsvetejše se izpostavi zjutraj ob 6. uri. Nato se vrše sv. maše vsake pol ure do 18. Ob 9.30 polno koralno angelško mašo. Hkrati se začne skupne adoracije (molitvene ure) na kongregaciji, zavode in kole, h katerim pa se povabljeni tudi drugi verniki, da se jih udeležijo v obilnem številu, zlasti v večernih urah od 18 (6) dalje. Ob 19.30 (9.30) ima sklepni govor pred. g. svetnik in šempetrski župnik Alojzij Košmerl; nato se liturgije in zahvalna pesem.

Večkratna popolna odpustek se bo dobil v soboto in v nedeljo po prazniku (5. in 6. avgusta), ko se bo obhajala zunanja slovesnost s pontifikalno sv. mašo in drugimi pohobnostmi.

Vse vernike vabimo, da se v obilni meri udeležijo bogatih milosti teh prazničnih dni v cerkvi sv. Jožefa.

Naznanila ljubljanskih prireditev

Dramsko gledališče

Petek, 28. julija, ob 18: »Matilek se ženi.«
Sobota, 29. julija, ob 18: »Matilek se ženi.«
Prva predstava Dramskega studia. Izven. Cene od 26 lir navzdol.

Nedelja, 30. julija, ob 18: »Matilek se ženi.«
Izven. Cene od 26 lir navzdol.

Linhart »Veseli dan ali Matilek se ženi.«
V soboto, 29. julija, bo v Drami prva predstava članov Dramskega studia, to je dramskega igranskega naraščaja. S sodelovanjem dveh članov Drame, gg. Lipaha in Severja, bo mladi ansambel samostojno uprizoril Linhartovo komedijo »Veseli dan ali Matilek se ženi.« Vodstvo predstave ima režiser Dramskega studia dr. Pavlovič, igrajo: L. Korošec, Pužljiva, Svetelova, Rastresen, Brezigar, Goliva, Dolinar, Blaž. Scena arb. Gajšek, glasba Jože Osana. Predprodaja Studio še v nedeljo, 30. t. m. Predprodaja vstopnic od petka od 10.30 dalje pri dnevnih blagajni v Operi.

Obvestila Prevoda

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto, dne 29. t. m., pri svojih mesarjih po 10 kg govedine proti odvzemu odrezkov št. 56 in 58 Jul. julijske živilske kazenske, izdane od Mešnega preiskovalnega urada v Ljubljani.

Delitev jajc

Od 28. julija do 5. avgusta t. l. dobijo vsi prebivalci mesta Ljubljane v mlekarinah, ki delijo sveže mleko, na odrezek »Jul — 77« osnovne živilske kazenske, izdane od Mešnega preiskovalnega urada v Ljubljani, po 1 jajce.

Prijavite prašiče

Po predpisu o klanju prašičev v dne 14. oktobra 1941 so morali biti prijavljeni vsi prašiči predpisa obine Prevodu v Ljubljani. Isti predpisi vsebujejo dolžnost prijave vseh sprememb (prodaje, oddaje, nakupi, skotitve in pogin) v stanju prašičev. Spremembe se morajo javiti v petih dneh preko obine Prevodu.

Dasi so ti predpisi še vedno v polni veljavi, za je opazilo, da številni rejci se ne opazijo do dolžnost. Rejci se v lastnem interesu pozivajo, da zadostijo zakonitim predpisom.

Po 4. avgustu t. l. bo Prevod po lastnih organih in po organih policijskih oblasti ugotavljal točnost prijavi ter bodo kršitelji strogo kaznovani. Izrečno se opozarja, da bodo vsi neprijavljeni prašiči brezpogojno zaplenjeni.

Opozorilo!

V zadnjem času je opazeno, da se na ulicah okrog posloja sodnijskih zaporov v Ljubljani ustavljajo in zadržujejo različne osebe, katere mahajo z rokami in robel, delajo razne gibe in krtnje v sporazumu in dogovarjanju za zaporniki v sodnijskih zapornih tidi.

Uprava policije najstrožje svari vsakogar, da se brez upravičenega vzroka ne zadržuje ali ustavlja na kateri koli ulici okrog posloja sodnijskih zaporov in se ni, ker za vsak količnik sumljiv pasant na lieu mesta aretiran in stavljen v zapor, a razen tega bo nosil še vse ostale neizogibne posledice.

Uprava policije.

Poziv

Zimska pomoč, oddelek za tombolo poziva vse tiste, ki so pri ljudski knjižnici tomboli zadeli kak dobiček, pa ga še niso dvignili, a bi ga želeli, naj pohite do 4. avgusta, ker po tem dnevu ne bomo nikomur več izdali nobenega dobitka ljudske knjižnice tombole. Dobitki bodo zapadli v korist Zimske pomoči.

Vsaka lepa knjiga,

ki pride v vašo družinsko knjižnico, obogatila vašo hišo. Če ste vseskozi naročnik »Slovenčev knjižnice«, se je vaša knjižnica pomnožila za sto knjig. Gotovo ne bi radi, da bi šle mimo vaše knjižnice četrtega letnika. Postanite naš naročnik in pomnožite svojo knjižnico z novimi deli svetovne književnosti!

Operno gledališče

Petek, 28. julija, ob 18: »Sneuročka. Red Sobota.

N. Rimski-Korzakov »Sneuročka«, opera v štirih dejanjih s predigro po pripovedi ki Ostrovskega. Oeobe: Pomladna vila — Golobova, ded Mraz in Bombar Bernata — Lupša; Sneuročka — Vidaličeva; Bobil — M. Sanci, Bobiliha — Poličeva, car Berendaj — Lipušček, Lel — Karlovača, Kupava — Mlejnikova, Misgr — Popov i. dr. Dirigent A. Neffat, režiser R. Primožič, koreograf inž. P. Golovin, kostumi J. Vilfanova.

»Odeležite se skupina Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 28. julij:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini — 12.45 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaskemu — 16 Prenos koncerta radijskega orkestra za premor iz unionske pivovarne pod vodstvom D. M. Sijana — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Glasbena medigra — 17.30 Kmečki trio — 18.45 Iz našega lepovolja. Mitja Sarabon bere iz svoje pesniške zbirke: Boletina — 19 Komorni zbor — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos branja članka ministra dr. Göbbelasa iz tednika »Das Reich« — 20 Poročila v nemščini — 20.15 »Božji mejniki«, zvočna igra po istoimenski povesti I. Preglja, izvajajo člani radijske igralske družine, za radio priredil inž. Pengov, vodi inž. Pengov — 21.45 Glasbena medigra — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Glasba za lahko noč — 23 Prenos sporeda nemških radijskih postaj.

Brobne novice

Stalna Marijina kongregacija gospa je podarila namesto cvetla na grob ljubljanske drabene sestre ge. Milice Fazanove znesek 200 lir stolni Elizabetni konferenci. Tisočera srečna hvala.

Za pokojno Silvo Dimce, absolventko trgovske šole, bo sv. maša zadušnica v soboto, 29. julija, ob 8 v stolnici. Sotolke in prijatelje iskreno vabljeno.

Občinski zbor Slovenske družbe bo v nedeljo, 6. avgusta 1944, ob 9 sv. maša s petim učiteljskega zbora v kapeli Marijaniča. Ob 9.30 začetek zborovanja v dvorani Marijaniča. Najprej bo predaval dr. R. Ložar: O kulturni obnovi kmečkih naselij, nato bo občinski zbor: 1. predsednikov pozdrav, 2. poročila odbora, 3. samostojni prodorji, 5. izprememba pravil, 5. služajnost, 6. volitev odbora. — K udeležbi vabi odbor.

Stenografije ali knjigovodstva in nemščine se z lahkoto naučite med poučnicami v posebnem tečaju: Pričetek 2. avgusta. — Učna ure dogovorjene ob prostem času obiskovalcev-ik. — Priporočljivo zlasti dijakom-injam srednjih in strokovnih šol. — Vpisovanje dnevno. — Informacije: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-11.

Srednješolci in srednješolke opozarjamo na tujakšnje poštinske tečaje vseh predmetov: Temeljna priprava za naslednji višji razred, oddelki za popravna in privatne izpite, izbira predmetov po želji. — Pričetek 3. avgusta. — Vpisovanje dnevno. Informacije: Specialne strokovne inštrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2.

Služkinje! V nedeljo, 30. julija, hočemo zopet vse pokazati, da obojamo pogubonosni boljševiški komunizem in njega divjaštvo na naših tleh. Udeležilo se bomo protikomunističnega predavanja, ki se bo za nas vršilo ob 17 (5) v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Delava izmed nas ne sme manjkati!

ZADNJE NOVOSTI!

Majcen St.: Bogar Meho. Zgodbe in legende. Vež. L. 60.—

Prawdin M.: Džingis-Kan in njegova dediščina. Vež. L. 160.—

Obe knjigi je opremil arh. Vl. Gajšek.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred školjijo 5 — Miklošičeva c. 5

Za stepla mladino so poklonili stanovalci hiše Pred školjijo znesek 250 lir namesto cvetla na grob pokojne gospe Zvece Bajda. Za velikodušni dar se vedno Zvece Bajdovih prav prisrčno zahvaljuje.

Valno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepljaja. Praktično znanje, potrebnost v vsakem zasebnem ali javnem poklicu. Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj — dnevni in večerni — pričenja 1. 2. in 3. avgusta. — Pouk dopoldna, popoldna ali večer po želji. — Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učnišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Poltni tečaj nemškega jezika v Lektorsatu Nemske akademije v Ljubljani. Nemska akademija, Lektorat v Ljubljani priredil v avgustu in septembru tečaje nemškega jezika, in sicer en tečaj za začetnike in en višji tečaj, če so prijavi najmanj 6 udeležencev za vsak tečaj. Lekcije — po eno uro — bodo trikrat tedensko in bo dovolno urnik v skladu z udeleženci. Pristopnine so: vpisnina — za nove udeležence — 25 lir, za obiska dvomesečnega tečaja pa 50 lir. Informacije se dobijo v tajništvo lektorata v Beethovnovi ulici 14-I od 28. julija do 1. septembra, dnevnino od 10—12 in od 15—18.

cert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 12.45 Koncert za razvedrilo — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaskemu — 16 Prenos koncerta radijskega orkestra za premor iz unionske pivovarne pod vodstvom D. M. Sijana — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Glasbena medigra — 17.30 Kmečki trio — 18.45 Iz našega lepovolja. Mitja Sarabon bere iz svoje pesniške zbirke: Boletina — 19 Komorni zbor — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos branja članka ministra dr. Göbbelasa iz tednika »Das Reich« — 20 Poročila v nemščini — 20.15 »Božji mejniki«, zvočna igra po istoimenski povesti I. Preglja, izvajajo člani radijske igralske družine, za radio priredil inž. Pengov, vodi inž. Pengov — 21.45 Glasbena medigra — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Glasba za lahko noč — 23 Prenos sporeda nemških radijskih postaj.

KULTURNI OBZORNIK

Povest iz švicarskih gora

Jakob K. Heer: »Berninski kralj«

V Slovenčevi knjižnici je izšla v poznatstvu iz »Slovenca« pred leti povest znamenitega švicarskega pisatelja Jakoba K. Heera (1859—1924) Berninski kralj, ki ga je poslovenil pokojni prof. Blaž Poznič. Zveze tedaj, ko je izhajala v podlistku našega lista, je zanimala bralce, sedaj pa jih bo še bolj zajela, ko je izšla v knjižni izdaji. Ta roman iz švicarskega pogorja, kakor pravi podnaslov, in sicer iz pogorja Bernina, (Der König der Bernina), je izšel leta 1900 v izvirniku (ter dosegel med Nemci izreden uspeh in pri ljubljenosti, nekaj izrekov takšno in kakor pri nas Jalenovi planinski povesti, ki so v notranjem sorodstvu s to domačijsko, ali pravilno — kakor terja Breznik — pokrajinsko književnostjo. Kajti tudi Heer koreninini vseh v realizmu domače pokrajine, švicarskih gora, pa sega duhovno v bogatstvo praviljnih motivov, v lepoto romantične ljubezni ter vseodpuščajoče in pomirjujoče etične usodnosti, ki izravnavna grehe in žrtve v višjem svetu.

Heerova povest Berninski kralj, ki spada med njegove najboljše in najpopularnije, se danes ogreje, morda bolj kot pred nekaj leti, ko ljudje niso bili naklo-

njeni takim romantičnim zgodbam in tihim duhovnim lepotam, kakor jih je toliko v tej povesti. Zdi se mi, da bi nekaj takega lahko književnosti in umetnosti, ne pa politiki, ki mu je sušila fantazijo in je jemala pero iz roke. Čeprav ima Heer z ozirom na to, da je bil izredno sladkobnega lista »Gartenlaube« prizvok ustvarjalca neživljenskega in samo zabavi posvečenega čtiva, moramo o tej povesti reči, da je še danes živa, sočna in se nas dojmje kot leposlovna umetnina, kakršnih bi si pri nas samo želeli. Jalen im v svojih delih sicer več planinskih lepot, toda Heer gre globlje v dušo in zajema ravno s svojo čustveno platjo, ki se sicer mogoče zdi zgolj pocieni sentiment, pa je vendar le globoko romantično doživetje romantičnih duš. Zimantika in realizem se v tej povesti prepletata v tako enoto, da bralec komaj ve, kaj je realna zgodba in kaj praviljnost. Praviljnost je demonska postava nesrečnega lovca iz Kamogarskarske doline, ki je živel v veri, da je grajski sin, pa je zvedel, da je le sin navadnega oskrbnika. Očeta je zato vrgel v prepada, materine kosti pa iz groba. Odslej je sovražil ljudi, živel kot divji lovec po gorah z žarečimi očmi, pred katerimi so klonile ženske in rodile z njim »kamogarske«, nesrečne otroke, divje v loveški

strasti. In ta se še sedaj podi po engadinski pokrajini in povzroča gorske nesreče. — Tako praviljica, in na to praviljico je Heer navezal svojo zgodbo, ki ji je pravo vsebino dal s stavkom mlade Cigljice, ki je zgornjo duševno nastrojeno »kamogarska« imenovala; izgubo vere v zamoženost ženske časti. Toda iz ljudstva se je rodilo dekle, ki se mu je uprlo in ga premagalo s svojo ljubeznijo, svojla stanovitnostjo in čistostjo.

In prav ta Cigljica Kremontova, župnikova nekakinja iz Premesine, se je rodila, ko bo takšno stanovitno dekle Marku Paltramu, kovaču, s katerim se je seznanila pri reševanju begunca pred Francozi l. 1812 iz Tirolske, Konradina Gruberja, sina bogatega prevoznika Lovrenca. Med Cigljico in Markom se vname ljubezen, čista in močna, ki je ne more premakniti niti ljubezen rešenega Gruberja, zlasti pa premoženje in naklonjenost njegovega očeta Lovrenca, prave tirolske postave v slogu Andreja Hoferja, ki bi jo na vsak način rad spravil za mlado v svoj bogati dom. Marka preganja divja loveška strast, še močnejša pa je ljubezen ter se zaradi nje odpove puški, ne pa planini, ki jih tudi Cigljica neizmerno ljubi, saj je sploh prva turistka v Svici, ki ljubi planine zaradi hoje, razgleda in zdravja. Toda pri neki maskaradi ji hoče Marko napraviti nasilje ter se sprokabi pri drugem dekletu. Zaradi otroka vzame to drugo dekle za ženo, čeprav ve, da se ne ljubi. In vda se zopet loveški strasti. Postane najhujši

lovec v Bernini, »kralj Bernine«, lovec nad divjimi lovci, prava utelešena podoba »kamogarskarja«. Cigljica pa trpi in se po dolgih prošnjah poroči z Gruberjem. Živi kot zvesta žena, čeprav iz dna svojega srca še ni iztrgala Markove podobe. Markovo divjanje se razlega iz ljubezenske bolečine. Cigljica pa se bori za nov napredek Engadina v smislu boja proti izseljevanju, za ustanovitev zdravilišč in turističnih postojank. S svojim navdihom stopa v javnost, dobro vpliva na vso okolico, pa tudi na Marka, ki ga pa strast pripelje do tega, da ubije v — sebebranu sicer — Cigljicega moža. Cigljica trpi. Njen sin pa se sreča po čudni romantični poti s Markovo hčerko, ki jo prevzame ljubezen do dna duše. Ko zve, da je oče ubil očeta njenega ljubljena in spozna, da je vsaka pet do njega zaprta, umre zelo romantične smrti, od koprnenja in ljubezni. Marko in Cigljica se približujeta duhovno, spoznavata, da sta še vedno povezana. Kljub čistosti Cigljicine ljubezni in zvestobe, zabloda z dobrimi deli — z reševanjem delavskih v gorah — pokoro za svoj greh, uboj. Ta stoji napoti, da to zivo nagnjenje ne pride do izraza v poroki med starima zaljubljenecema. Samo en dan sta zaživela še v tih, vdani ljubezniški sreči: zadnji dan Markovega življenja, ko je zledenelo telo svoje romantične hčerke nesel v grob in se zopet sestal s Cigljico, ki ga je s svojo ljubeznijo osvobodila blaznega demonstva, tavanja in »zakletve«. Enga-

din pa je tedaj že zaslovel kot izredni letovišni kraj po zaslugi Cigljicinih navdihov, pa tudi Markovega planinarjenja, ki je postal naravnost simbol divje lepote teh berninskih Alp, njih utesljenja in umiritve.

Praviljico iz folklore je Heer s ponaoritvijo te ljubezenske zgodbe med Cigljico in Markom oživil in povezal v eno tjo je realiziral v čas po napoleonskih vojskah v prvi polovici XIX. stol., v začetku švicarskega »tjujskega prometa«. Tako je tudi tjujskemu prometu poiskal romantični izvor, kar je bil drugi namen njegovega dela. Planinske lepote tega kraj okrog St. Moritza polnijo to povest, ki je spotezava švicarskih gora in nje turistične kulture. Zgodba srca pa jim daje življenje, močno opisano tudi v še tako romantičnih prizorih. Če si pri nas slovo »Gartenlaube« predstavljamo pod Pavlino Pajkovo, je ta Heerova povest delež od nje, že stoji v bližini Jalenovega realističnega pisanja, toda je še bolj umetniško dognana v demonizmu, ki Jalenu manjka. Roman, katerega čustvena osnova je nam danes v času novega idealizma zopet draga, ne vpliva ponarejeno, temveč pristno in globoko. Povest, vredna branja.

Organistom in cerkvenim zborom so namenjene nove skladbe: Stiri za Veliki Smaren. Zelo lahke so in melodiozne. Dobe se v Ljudski knjižnici po 6 lir; pri skladatelju dr. Kimovcu Pred školjijo 9, po 5 lir. Oceno princesco povelja.

Kaj je novega pri naših sosedih?

S Spodnje Stajerskega

Veliko zborovanj je bilo na Spodnjem Stajerskem te dni, ko so govorniki poročali o ponesrečenem atentatu na Hitlerja. Samo v Mariboru so našli na raznih zborovanjih 17.000 ljudi, na vsem Spodnjem Stajerskem pa je bilo na zborovanjih okrog 45.000 poslušalcev.

Odlukovani so bili: grenadir Anton Ketiš iz Selnice ob Dravi, desetiniki Ferdinand Maruško, Vincenc Slamič in Lojze Lipovnik iz Sv. Petra pri Mariboru z železnim križcem druge stopnje.

Mir med objavo vojnega poročila zahteva v časopisju združenje gostinske stroke, ki poudarja, da naj postrežba v gostinskih obratih prekine z delom, dokler se čita poročilo. Prav v odločilnih tednih boja za bodočnost naroda je tudi v tem vprašanju potrebna disciplina.

Vaški večer v Zaleu. Pred nedavnim je bil prirejen v kino dvoranji v Zaleu vaški večer, bugar čisti dobitek je bil namenjen Rdečemu križu. Nastopila so dekleta iz poljedelskega delovnega tabora v Zaleu in fantje iz podobnega tabora. Dalje so nastopili tudi domači žalski umetniki. Vodil je večer žalski župan Karl Strasser. Na sporedu so bile pesmi, citre, recitacije in vesela enodejanka.

Junaški petelin. Iz Razvanja pri Hofah pripovedujejo sledečo zgodbo: Začetek julija se je na dvorišče kmeta Rečnika nenadoma zakadil velik jastreb in je pograbil s svojimi kremplji najlepšo raco. Vsa perutnina je kriknila in se razpršila na vse strani. Le velik mlad petelin je napadel z vso silo jastreba. Začel se je dvoboj na življenje in smrt. Petelin je s svojimi ostrogami in močnim kljunom jastreba tako ofenzivno zagrabil, da je ta moral pustiti svoj plen. Domača hči je s prekloju priskočila petelinu na pomoč in je jastreba udarila tako močno po glavi, da je oblašal. Korajžni petelin je v dvoboju izgubil eno oko in je bil ves krvav. Ko je videl svojega nasprotnika na tleh, ga je kljub dobljenim ranam še naprej obdelaval s svojimi ostrimi ostrogami in kljunom.

Spilje k Mariboru. Občarjni občine Spilje so baje izrazili željo, da bi se ta kraj priklopi k upravno-političnemu in sodnemu okraju Maribor. Ker je Maribor nastal močan center in vodi iz Spilja asfaltirana cesta in dvotirna železnica v Maribor, bi obojestranska ožja zveza pospešila gospodarski promet.

Gostilno pri »Mestni klavnic« v Mariboru je zopet prevzel dolgoletni gostilničar Ernest Birtič, rodom iz Trbovelj.

Dušaopastirsko službo v Jarenini vrši s posebnim pooblastilom novomašnik Stanko Gungl, tamonjši domačin.

Letošnja sadna letina. Jablane so letos po vseh predelih Spodnjega Stajerskega nastavile obilo plodu. Vse vrste jabolk — rane in jesenske — obljublajo bogato letino. Zalibog je deževje meseca junija in neurja s točo v juliju napravilo veliko škode. Mnogo sadežev zaradi preoblike moče odpada. Zlahkne vrste: zlata parmena, londonska pepinka, kanadska, ananas, beiffleur, jonatan in druge pa so postale krastave in jih ne bo kaj za transport. Ze sedaj se vršijo na raznih krajih poučni tečajji, kako naj sadjarji uporabijo slabo sadje za marmelado in komplete. Pri Sv. Lenartu in v Mariboru pa so ustanovili podjetja za izdelavo sadnih sokov in marmelade.

Iz Srbije

Nogometna tekma med starima sportnima tekmečema. Nedavno sta v Beogradu zopet odigrala prijateljsko tekmo stara beograjska tekmeča SK 1913 (prej. Jugoslavija) in BSK. Tekma je izpadla z rezultatom 4:1 (2:0) v korist SK 1913. Tekmo je gledalo 6000 gledalcev, kar je za današnje razmere v Beogradu vsekakor rekordno število.

Konferenca načelnika za moravsko okrožje. Okrožni načelnik za moravsko okrožje Dušan Putnikovič je imel nedavno več konferenc z vsemi okrajnimi načelniki in šefi ostalih srbskih državnih uradov v posameznih okrajnih mestih. Na teh sestankih jim je podajal poročila o trenutnem političnem položaju ter jih pozival, da zahteva sedanjih trenutke od vsakega srbskega razumnika največje napore, da se končno odbije za vedno Brozov poskus, kateri hoče svojo krvavo revolucijo zopet prenesti na srbsko ozemlje. Čeprav je gmojni položaj uradništva težak, vendar nacionalna stvar zahteva od vsakega Srba, da v tej borbi postavi vsega človeka. Po tej borbi bo potem, ko bo zopet nastopil mir, srbski narod že nagradil vse tiste svoje sinove, ki ga niso zapustili v najtežjih trenutkih njegove usode.

Glasiilo Srbov v Boki Kotorski. Srbi v Boki Kotorski so pričeli izdajati svoje glasilo »Glas Boke«. V njem se bokeljski Srbi izrekajo za politiko predsednika srbske vlade Nedića.

Razstava »Crna gora pod peterokrako zvezdco«. Beograjsko »Novo Vreme« poroča o zanimivi razstavi »Crna gora pod peterokrako zvezdco«. Na razstavi je razpostavljeno vse gradivo

in vsi podatki, ki se nanašajo na krvavo komunistično strahovlado v Crni gori. Ces vse razstavi prostor je razobeseno velik napis: »Vsa Crna gora je oskrnjena z brezakomjem, zadavljena s kriki, posejana z mučeniškimi kostmi, napojena s solzami in zamegljena s dimom.« »Svoboda«, ki so jo prinašali rdeči krvoloki v obliki bodala, je dosegla, da je Crna gora izgubila na tisočih svojih najboljših ljudi. Na razstavi so izobešene fotografije vseh vidnejših Črnogorcev, katere so pobili komunisti v smislu naredbes št. 1. z dne 1. novembra 1941 Zetskega »narodno-osvobodilnega odbora«. V točki deveti te nardbe omenjeni krvniški odbor naroča: »Posplošite umore narodnih prvakov. Pobijajte jih javno in kjer koli jih zalotite. Za to ne potrebujete navodil. V tem pogledu je storjenega zelo malo, ponedek pa še sploh nič. V borbi je treba napraviti prelom.«

Kako izgleda to naročilo v praksi, dokazuje slika Maje Miloševića, katerega so komunisti zaklali, nato so mu iz prsi iztrgali srce in mu ga položili v desnico. V bližini te slike visi slika bivšega načelnika v pravosodnem ministristvu Svetozarja Lazarevića, ki se je »držnil« obsoditi komunistična zverstva, zraven njega je slika sodnika Periša Džakovića v Plevljem, katerega so tolovaji mučili polnih šest ur. Vse te slike poleg številnih drugih vise v tako imenovani »krvavi sobi«. V drugi sobi so slike tolovajskih poveljnikov. V sredini je slika »maršalca Broza«. Naslikan je v hladni senci pod visokim drevosom, obkrožen s štirimi lepoticami, katere mu »lajšajo« narodnosvobodilno borbo in krajšajo čas. Vsi obiskovalci slike se ne hote spomnijo na znano sliko »Hercegovske sužnjec«. Zraven »maršalca« so njegovi pomočniki. Med njimi je precej judovskih obrazov. Častno mesto seveda zavzema morilec Črnogorcev Moša Pijade, ki je deloma sam pobil, deloma pa dal pobiti najvidnejše črnogorske javne delavce, duhovnike, sodnike, uradnike, učitelje in oficirje.

Naročajte »SVET«

TEL. KINO »MATICA« 22-41
Vojna v smrt največjega luksuznega parnika »Titanic«
Katastrofa, ob kateri je obnemela svetovna javnost.
Igralci: E. F. Furringer, Elfrieda Datzig in Sybille Schmitz.
PREDSTAVE: ob 16. in 19. uri

TEL. KINO »UNION« 22-21
Pretrajšava življenjska slika o ljubeči, poirtvovalni in za srečo svojih otrok boreči se materi
»Materina ljubezen«
Käthe Dorsch, Hans Holt, Hans Hotter, Wolf Albach Retty, Traudi Stark, Paul Hörbiger.
PREDSTAVE: ob 17. in 19.15.

TEL. KINO »SLOGA« 22-30
DANES POSLEDNJI!
Dve uri prijetnega razvedrila! Najlepše vaška burka!
»Kdo je oče?«
V rizičnih vlogah: Ilse Werner, Roma Bahn, Hans Stüwe, Theodor Danegger, Beppo Brem in drugi odlični umetniki.
PREDSTAVE: ob 16. in 19.15.

KINO »KODELJEVO«
tel. 21-91
Mlad inženir mora preostati trdo življenj. ako šolo, preden doseže svojo srečo.
Divja ptica
Lony Marenbach, Volker von Collande in Werner Hinz.
PREDSTAVE: ob delavnih ob 19. uri, ob nedeljah ob 15., 17. in 19. uri.

Iz Novega mesta

Dopisniku iz Novega mesta, ki je poslal članek pod naslovom »Tudi med domobranci se je začelo športno življenje«, v vednost: Nepodpisanih člankov ne priobčujemo!

Lahkomišljenost brez primere so si dovolili v nekaterih mestih nedaleč od nas premnogi prebivalci ob letalskih alarmih in ob doletu bombnikov. Radovedneži, ki so srečno preživeli že toliko alarmov, ne da bi prišlo do napada, so gledali v nebo in šteli bombnike. Tako se je zgodilo, da so popolnoma nezavarovani doživeli prve padce nepričakovanih bomb in posledice niso izostale. Kaj pravite, kako bi bilo v Ljubljani ob takem presečenju in če ne bi morda še več nepremišljenih radovednežev objokovalo svojo lahkomišljenost.

Narodna zavest in boljše vize

MALI OGLASI

Službe dobe
GOSP. POMOČNICO takoj sprejemam proti dobri plači. Vprašati: Javornik, delikatesa - Wolfova 12. (b)

Kupimo
IGRACO globok vozček, kupim. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 6596. (k)

Pirotsko
ali večjo bosansko preprogo kupim. Plačam današnjo vrednost. — Naslov pove uprava »Slovenec« 6548. (k)

RJUHE in KAPNE
nove kupim. Naslov pove uprava »Slovenec« 6547. (k)

Poizvedbe
OTROSKA JOPICA svetlo-drapi, je bila izgubljena v nedeljo popoldne od Zelenca jama čez Tabor do stolnice. Najditelj je nagrajen, da jo odda v upravo »Slovenec«.

ISCEM PSA
črn, majhen, na glavi ima belo liso, eno prednjo nogo ima belo eno rjavo. Rep je na koncu bel. Izgubil se je 15. VII. pred glav. kolodvorom. Najditelj se naproša, da sporoči proti primerni nagradi v upravo »Slovenec«.

Prodamo
DEZNI PLAGČ damski, nov, moder, naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 6614. (l)

MRCES in GOLAZEN
nisi, stesice, tihohe, čarke, molje, miši, podganice, voluharje in bramorje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Zidovska 1. (f)

RJUHE in KAPNE
ter več raznega prilaga ugodno naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenec« 6555. (l)

PEGE in LISAJ
vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1. (f)

Živali
KOZA dobra mlekarica, naprodaj. Poizve se Tržiška cesta 12 b. (j)

Sobe oddajo
SOBO bolj temno, s številnim, posebnim vodom, oddam tistemu, ki odkupi železno, zložljivo posteljo, blazino in druge sobne stvari. Najemnina 100 lir mesečno. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »5000lir 6615. (e)

Knjige
Knjiko Kneipps: MEIN TESTAMENT (v nemščini), kupim. Plačam najbolje. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod značko »Takoje« 6585. (k)

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Pred 440 leti izvoljen prvi ljub. župan

»Letos 12. julija je minilo 440 let, ko je bil izvoljen prvi ljubljanski župan. Pred 40 leti je Ljubljana na skromen način brez večjega pompa slavila 400-letnico, ko je bil 12. julija leta 1504 izvoljen prvi župan. Ni bilo ob 400-letnici nikakih banketov in slovesnosti. Kronist je samo omenil, da je 12. julija, na dan izvolitve prvega župana ob 400-letnici Društvena godba priredila pred rotovžem promenadni koncert. Na predvečer je bila bakljada. Po mestu vihra nekaj zastav, je kronist končal v »Slovenec« 1904 svoje kratko poročilo.

Izpred posebnega sodišča

Neki posestnik v D. M. v Polju je lani 14. dec. kupil od nekoga telico, ki je bila uropana nekemu posestniku v bližnji vasi. Nakup telice je bil letos marca odkrit. Obtoženec je tudi večkrat od 23. marca letos, ko je bil aretiran od protidraginske policije, prodajal goveje meso na črni borzi, se torej bavil z nelegalno trgovino. Obtoženec se je zagovarjal na svobodi. Zaradi nakupa uropane telice in prodaje mesa na črni borzi je bil obsojen na 2 leti zapora in 10.000 lir denarne kazni. Lastniku uropane telice mora plačati kot odškodnino 15.750 lir. Sodba je postala takoj pravomočna.

Mnogo je bilo nabiralcev drv

Mali ljudje si skušajo letos pripraviti mnogo suhljadi in drobnih drv za zimo. Po mnogih gozdnih predelih na Golovcu in na Rožniku je dnevno, kadar je lepo, vse polno žen in tudi moških, ki zbirajo

suhe veje in jih vežejo v butare, da jih ponesejo domov. Na Golovec prihajajo ljudje od raznih strani, celo iz Trnovca in od drugod. Golovski gozdovi pa so sedaj temeljito očiščeni in suhljadi iztrebljeni.

Nepremičninske rubežni in dražbe

Zemljiška knjiga okrajnega sodišča je v prvih šestih mesecih letos zaznamovala 76 nepremičninskih rubežni, s katerimi je bila prisilno vpisana zastavna pravica na razne nepremičnine v vrednosti terjatev za skupni znesek 251.145 lir. Na nekem posestvu je bila vpisana terjatev 40 lir. Pač je bil lastnik precej malomaren, da je pustil svoje posestvo »začrnuti« s tako malenkostjo. Nekateri so veliki trmoglavci, da se raje puste rubiti do skrajnosti, kakor da bi plačali svoje upnike. Pri 5 nepremičninah je bilo uvedeno dražbeno postopanje zaradi terjatev v znesku 28.369 lir.

Razne nesreče in poškodbe

Ni dneva brez kolearskih nesreč. Majda Klavsova, 11-letna hčerka poštnega namestnika, si je pri padcu s kolesa zlomila desnico. — Z drevesa je padel in si zlomil levo roko 14-letni dijak Vilko Pajnič. — Marija Pintarjeva, 55-letna gospodinja si je zlomila desnico. — V Notranjih gorah je konj pritisnil ob drevo in zlomil desno nogo 34-letnemu posestniku Ivanu Remiskarju. — V Logatcu si je zlomila pri padcu z voza levo nogo 15-letna posestnikova hčerka Anica Popitova. — Na Krki si je pri padcu s čišnje zlomil levo roko 13-letni posestnikov sin Andrej Koželj. — Reševalna postaja je v sredo intervencirala v dveh primerih boleznii.

ŽOGA SREČE

»Veste, venomer se je oziral okoli sebe, kakor da bi imel nekaj na sumu. Obžalujem, ako sem storil napak, gospod Hofer.« Čuvaj je spoštljivo zaključal.

»Že prav, Stari Ben! Mislim, da je kakšen klient, ki mu grozi bankrot ali pa sodišče. Le ne mučite se zaradi tega.«

Anton je govoril prav mirno, toda roka mu je nehote segla v žep, kjer je imel samokres, ki ga je bil pred kratkim kupil. Pripravljen je bil na vse.

Sprva je menil, da je obiskovalec nemara Kaiser, odpuščeni levi notranji forward, toda ni bil bivši igralec, ki ga je videl. Težko je odprl vrata.

Obraz tega možaka se mu je zdel znan, čeprav ga ni poznal. Antonova roka je segla v žep in naslednji trenutek je bil samokres obrnjen proti obiskovalcu.

»Roke kvišku!« je reško zavpil. Lahko bi se smejal melodramatični situaciji, tudi če ne bi bil spoznal, da obiskovalec ni nikdo drugi, kakor Decker — tisti možak, o katerem je Beck

rekel, da mu je zaradi neke zveze z Bruckovimi zabodel v roko iglo z nekim mamilom.

To je bil torej tisti človek, ki ga je bil napadel v tisti noči, ko ga je policija prijela, češ da je bil pijan razgrajal.

»Za božjo voljo, poslušajte me, kar vam bom povedal!« je zakričal žedeči mož, čigar trepetajoče roke so bile ta čas precej nad njegovo glavo. »Prišel sem sem, da vam naredim lepo uslugo, naravnost sem prišel. Nekdo sem z vami grdo ravnal, ampak sedaj sem prišel, da tisto nekoliko poravnam, čeprav sem s tem tudi tvegaj, da me vta-knejo v luknjo!«

Z nobeno rečjo ni bilo laže pridobiti Antonovega sočutja kakor s tem, da se je obrnil do njegovega športnega duha. Anton je spustil samokres niže in primaknil stol k mizi.

»Sedite meni nasproti,« je rekel vljudno, cin ne pričnite nobene neumnosti, sicer vam obljubljam, da vam bo žal. Vi ste tisti človek, ki me je pred petimi tedni v neki restavraciji omamil

s tem, da mi je zabodel injekcijsko iglo v roko —, vi podli lopov!« Zadnje besede je izrekel tako srdito, da je možak vzdignil roko, kakor bi hotel odvrniti udarec.

»Vam nisem povedal, da sem prišel, da nekoliko poravnam stare stvari?« je zavajkal. »Vi ste prijatelj gospodične Mayerjeve, kajne? Veste, jaz vam lahko nekaj povem, da se vam bodo lasje jezili!«

Ako bi Decker želel, da bi odvrnil Antonove misli od samo po sebi umevnega maščevanja, ne bi mogel narediti spretnješe poteze. Ime Mine Mayerjeve je hipoma vzbudilo vso njegovo pozornost, vse drugo je bilo za sedaj pozabljeno.

»Povejte mi — pa hitro!« je rekel. Zaradi toplote njegovega glasu je možak dobil nekoliko zaupanja. Nasmehljal se je.

»Ko sem rekel, da sem nocoj prišel semkaj, da nekoliko poravnam stari dolg, sem govoril čisto resnico,« je rekel, »ampak hotel sem tudi denarja.«

»Izsiljevanje, kaj?« je rekel Anton in prsti so se mu oklenili samokresa, ki ga je imel na mizi v bližini svoje desnice.

»Nikakor ne, motite se!« je zavpil možakar tako živo, da je Anton vedel, da mora ta človek govoriti odkritosrčno. »Lopov sem, a hvala Bogu, so stvari, ki jih prepustim ljudem, ki o njih sodijo, da so boljši od mene! Ne, go-

spod Hofer,« je nadaljeval, »nisem prišel sem izsiljevat. Prišel sem, da vam dam neke podatke, o katerih boste rekli, da jih je bilo vredno kupiti, potem, ko boste slišali, kar vam moram povedati. Tičejo se gospodične Mayerjeve in njenega očeta,« je nadaljeval, »pa tudi nekih gospodov, po imenu Bruck.«

Anton je vstal, stopil k vratom in jih zaklenil.

»Ako je res, kar govorite,« je rekel resno, »vam ne bom dovolil, da odidete iz te sobe, dokler mi ne poveste, kar veste.«

»Že prav,« je odvrnil možak; »toda vsa stvar ima dve plati, gospod; in ne pozabite tega. S tem, da sem prišel sem, da vas obiščem, sem se podal v nevarnost, da me policija prime. Koliko mi plačate? To je glavno!«

»Me ni nič kaj volja, da bi vam kaj plačal,« je rekel Anton, ki se mu sicer ni zdelo škoda denarja, a ni hotel barantati za sramotno skrivnost, kakor je možak predlagal.

»No, če nečete nič plačati, greste lahko k vragu — vi in vaši imenitni prijatelji, vi ničvedni bahač!«

»Le počasi, bedak!« je odvrnil Anton. »Nisem rekel, da ne bom plačal, hotel sem samo reči, da mi takole ravnajte se malo ni všeče!«

ZDRAVILNA ZELISČA
VSEH VRST
POVRTNINO-SADJE-GOBE
VSEBEN IN ČISTI, STARI
REDNO KUPUJEMO!
HRANILNI PROIZVODI
»ALPA« LJUBLJANA
PISARNA - SKLADIŠČE
VIDOVĐANSKA CESTA 31-18

Dotrpela je naša ljubljena sestra, teta in botra, gospa
Lindtner Fani
roj. Klun
Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 28. t. m. ob ¼5 popoldne z Zal, kapele sv. Petra k sv. Križu.
Ljubljana, dne 26. julija 1944.
ZALUJOČI.

Osebjc tvrdke A. Šarabon & Co. sporoča, da je umrl njihov srčno dobi in nepozabni šef, gospod
Ivan Volk
Ohranili ga bomo v trajnem in hvaležnem spominu.
Ljubljana, 26. julija 1944.

TVRDKA
A. ŠARABON & C.
SPOROČA ZALOSTNO VEST, DA JE UMRL NJEN PREDOBRI NEUMORNI DRUŽABNIK, GOSPOD
IVAN VOLK
NEUMORNEGA IN ZA TVRDKO PREZASLUŽNEGA DRUŽABNIKA BOMO OHRANILI V TRAJNEM HVALEŽNEM SPOMINU.
LJUBLJANA,
DNE 26. JULIJA 1944.

Knjige
Knjiko Kneipps: MEIN TESTAMENT (v nemščini), kupim. Plačam najbolje. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod značko »Takoje« 6585. (k)